

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Republiken Bulgarien samt i det i anslutning därtill mellan Finland och Bulgarien uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det avtal som i mars 1993 ingåtts mellan Europeiska frihandelssammanslutningens medlemsstater (EFTA-staterna) och Republiken Bulgarien (Bulgarien) samt det i anslutning därtill mellan Finland och Bulgarien uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter.

Det är fråga om ett omfattande frihandelsavtal angående varuhandel, som förutom traditionella sänkningar och avvecklande av tullar också innehåller bestämmelser om bl.a. offentlig upphandling, skyddande av immateriell egendom, konkurrensregler och statsstöd. Avtalet täcker egentliga industrivaror, men också förädlade lantbruksprodukter och fiskerihushållningsprodukter enligt särskilda varuförteckningar och bestämmelser. Till följd av utvecklingsklausulen i avtalet kan produkttäckningen och avtalets tillämpningsområde utvidgas senare om avtalsstaterna så önskar.

Avtalet syftar till att skapa ett frihandelsområde mellan EFTA-staterna och Bulgarien genom en successiv avveckling av handelshindren under en övergångsperiod som går ut den 31 december 2002.

Då avtalet träder i kraft slopar EFTA-staterna samtliga importtullar och avgifter med motsvarande verkan i fråga om varor med ursprung i Bulgarien, med undantag av landsvisa listor för fördröjd avveckling på olika produktsektorer. I fråga om dessa uppnås tullfrihet under åren 1997—1999. Bulgarien avvecklar importtullarna på varor med ursprung i EFTA-staterna och avgifter med motsvarande verkan successivt i enlighet med bilaga IV under åren 1994—2002.

Kvantitativa restriktioner på import och export slopas antingen när avtalet träder i kraft

eller i enlighet med tidsscheman som fastställs särskilt.

För Finlands del har tullar och kvantitativa restriktioner som motsvarar tullar försvunnit redan med stöd av det s.k. KEVSOS-avtalet.

Med stöd av de s.k. kumulationsbestämmelserna tillåter avtalet att varor med ursprung i EFTA-staterna och Bulgarien exporteras till en annan avtalsstat antingen som sådana eller efter ytterligare förädling.

Genom de assymetriska eftergifter som gynnar Bulgarien, vilka har godkänts i avtalet, t.ex. tidtabellerna för tullsänkningar och vissa produktvisa eftergifter, vill EFTA-staterna för sin del stöda den ekonomiska utvecklingen och marknadsekonomi i Bulgarien.

KEVSOS-avtalet mellan Finland och Bulgarien tillämpas parallellt med EFTA-avtalet till dess att EFTA-avtalet garanterar parterna samma förmåner som KEVSOS-avtalet. Efter detta upphör KEVSOS-avtalet att gälla genom ett gemensamt beslut av Finland och Bulgarien. Under övergångsperioden har Finland, i jämförelse med de övriga EFTA-staterna och Europeiska gemenskapen en betydande konkurrensfördel på den bulgariska marknaden. Denna fördel minskas dock successivt.

Till avtalet hör ett bilateralt arrangemang om handeln med lantbruksprodukter, vilket har förhandlats fram särskilt av respektive EFTA-stat. Lantbruksprotokollet mellan Finland och Bulgarien ersätter det lantbruksprotokoll som hör till KEVSOS-avtalet.

Avtalet trädde i kraft den 1 juli 1993 mellan de länder som ratificerat avtalet. I propositionen ingår ett lagförslag om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet och lantbruksprotokollet. Lagen avses träda i kraft samtidigt som dessa.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Handeln mellan Finland och Bulgarien har baserat sig på det år 1974 undertecknade avtalet om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln (KEVSOS-avtalet), vilket trädde i kraft år 1975 (FördrS 56—57/74), jämte ändringar. Med stöd av KEVSOS-avtalet har handeln med industriprodukter varit tullfri mellan Finland och Bulgarien. Handeln med lantbruksprodukter mellan Finland och Bulgarien har reglerats av protokoll nr 1 till KEVSOS-avtalet.

2. Föreslagna ändringar

Det framförhandlade avtalet garanterar lika behandling av EFTA-staterna på den bulgariska marknaden samt icke-diskriminerande behandling av EFTA-staterna i förhållande till Europeiska gemenskapen (EG). Avtalet innehåller bestämmelser om bl.a. offentlig upphandling, konkurrensregler, skydd för immateriell egendom och bestämmelser om statsstöd. Dessa bestämmelser moderniserar handeln och har tidigare saknats i handeln mellan Finland och Bulgarien.

I fråga om industriprodukter motsvarar EFTA-avtalet KEVSOS-avtalet beträffande de produkter som omfattas av avtalet. De produkter som räknas upp i bilaga I omfattas inte av avtalet. Beträffande förädlade lantbruksprodukter ger Finland Bulgarien samma eftergifter som landet tidigare har lämnat EG och tredje land enligt andra avtal mellan EFTA och tredje länder. De fördelar som Bulgarien lämnar Finland och de övriga EFTA-staterna motsvarar de fördelar som landet ger EG. I jämförelse med produkturvalet i KEVSOS-avtalet innebär detta mera omfattande eftergifter för förädlade lantbruksprodukter vid import till Finland och också i viss utsträckning vid export till Bulgarien.

Lantbruksprotokollet mellan Finland och Bulgarien ersätter lantbruksprotokollet till KEVSOS-avtalet (Protokoll nr 1). I fråga om importen av lantbruksprodukter till Finland har man fastställt samma produkturval som i KEVSOS-avtalet. Bulgarien har dessutom medgivits ytterligare fördelar, bl.a. för ostar, grönsaker, frukt och fruktprodukter, växtoljor samt

honung för industriellt bruk. Finlands KEVSOS-fördelar i Bulgarien beträffande lantbruksprodukter reduceras främst i fråga om växtoljor. Som kompensation har Bulgarien dock gett Finland eftergifter i fråga om bl.a. ostar, köttprodukter och animaliska produkter samt starka alkoholdrycker

3. Propositionens verkningar

3.1. Handelspolitiska verkningar

Värdet av Finlands export till Bulgarien uppgick till ca 69 milj. mk år 1992. Minskningen var ca 7 % i jämförelse med året innan. Värdet av Bulgariens import till Finland var ca 70 milj. mk, dvs. en ökning på 58 %. År 1992 utgjorde Bulgariens andel av vår totala export ca 0,1 % och av vår totala import ca 0,1 %.

För Finlands del är syftet med avtalet att trygga exportmöjligheterna för industrin på den bulgariska marknaden. I början av övergångsperioden är den genomsnittliga KEVSOS-tullförmånen för industriprodukter av finskt ursprung ca 12,5 % i jämförelse med EG och de andra EFTA-staterna när EFTA-avtalet trätt i kraft.

För exporten från Finland till Bulgarien har KEVSOS-avtalet betydelse så länge som successivt minskande tullar enligt EFTA-avtalet uppbärs på varor med ursprung i de övriga EFTA-staterna. Dessa tullar försvinner för de flesta känsliga varugrupper del i början av 1998 och 2002.

Endast varor som uppfyller KEVSOS-avtalets ursprungsbestämmelser beviljas KEVSOS-tullfrihet vid export till Bulgarien. De varor som inte uppfyller dessa KEVSOS-krav i fråga om ursprung får tullbehandling enligt EFTA-avtalet, vilket innebär gradvisa tullsänkningar under övergångsperioden.

På basis av kumulationsbestämmelserna gör EFTA-avtalet det möjligt att använda varor med ursprung i EFTA-staterna för framställning och ytterligare förädling i Bulgarien. Varor med ursprung i Bulgarien kan på motsvarande sätt användas i EFTA-staterna. Avtalet ger industrin i Finland möjlighet att utnyttja tillverkning i Bulgarien och de andra EFTA-staterna och marknadsföra de sålunda

framställda produkterna i andra EFTA-länder eller i Bulgarien.

3.2. Ekonomiska verkningar

Handeln med industriprodukter har varit tullfri mellan Finland och Bulgarien med stöd av KEVSOS-avtalet.

Till följd av EFTA-Bulgarien-avtalet kommer frihandeln att omfatta i viss utsträckning nya förädlade lantbruksprodukter och fiskprodukter, men på basis av den struktur som importen har i dag går det inte att uppskatta förlusterna i tullintäkter.

Importtalen för år 1992 ger vid handen att största delen av importen av lantbruksprodukter inte faller inom ramen för produkturvalet i lantbruksprotokollet mellan Finland och Bulgarien, och således är inga större förändringar att vänta i fråga om tullintäkterna. På basis av importtalen för 1992 och den nuvarande importstrukturen kan man preliminärt uppskatta att förlusterna i tullintäkter kommer att uppgå till ca 0,5—0,7 milj. mk.

3.3. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga organisatoriska verkningar. Meningen är att de uppgifter som föruleads av avtalet skall skötas med hjälp av nuvarande organisation och personal.

4. Ärendets beredning

Vid EFTA-staternas ministermöte i Genève i december 1991 undertecknade EFTA-staterna en samarbetsdeklaration med Bulgarien. Den Blandade kommitté som inrättades genom deklara-tionen tillsatte en underkommitté för frihandelsavtalsförhandlingar. Mot denna bakgrund beslöt man inleda frihandelsförhandlingar med Bulgarien hösten 1992.

Den förhandlingsprocess som EFTA-staterna inledde påverkades väsentligt av EG:s associationsavtalsförhandlingar med de enskilda länderna i Central- och Östeuropa i syfte att åstadkomma s.k. Europaavtal. EG och Bulgarien undertecknade ett sådant avtal i mars 1993. Ett Europaavtal är ett omfattande samarbetsavtal som förutom frihandel även omfat-

tar bl.a. arbetskraftens rörlighet, produktions-samarbete och kulturutbyte. Handelsbestäm-melserna i Europaavtalet har tillämpats på temporär basis från och med den 1 februari 1994 i handeln mellan EG och Bulgarien.

EFTA-staternas förhandlingsmål var att jämsides med reglerna i Europaavtalet trygga lika möjligheter till konkurrens för EFTA-staterna och EG i handeln med industrivaror. Förhandlingarna bestod av plenarmöten med samtliga delegationer, men också av ett stort antal möten med experter på olika områden (bl.a. tullar, offentlig upphandling, statsstöd, skydd för immateriell äganderätt) samt möten i det mindre formatet med delegationernas ord-förande. Under förhandlingsprocessens gång har dessutom de viktigaste intresseorganisa-tionerna och branschförbunden hörts.

Förhandlingarna mellan EFTA-staterna och Bulgarien avslutades med parafering av avtalet i Genève den 26 februari 1993. Avtalet under-tecknades i Genève den 29 mars 1993.

Förhandlingar mellan Finland och Bulgarien om handeln med lantbruksprodukter fördes parallellt med huvudförhandlingarna. Lant-bruksprotokollet paraferades den 26 februari 1993 och undertecknades tillsammans med frihandelsavtalet och dess bilagor.

Avtalet och lantbruksprotokollet har varit på remiss i handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, konkurrensverket och tullstyrelsen.

I sitt utlåtande konstaterade tullstyrelsen att dylika EFTA-avtal tillsammans med ikraftva-rande KEVSOS-avtal ökar behovet att handle-da den egna personalen och utomstående in-tressegrupper. Dessutom ökar det internatio-nella samarbetet mellan myndigheter vilket förutsätter att tull- och ursprungsexperter del-tar i mötena.

Konkurrensverket fäste uppmärksamhet vid att det skydd mot dumpning som möjliggörs i artikel 20 i avtalet inte får leda till att importen från Bulgarien hindras. Enligt konkurrensverk-et bör som dumpningsreferens främst användas de exportpriser som Bulgarien tillämpar på andra västliga industriländer och inte priserna på den bulgariska hemmamarknaden. Konkurrensverket anmärkte inte på själva artikeln. Den är formulerad på samma sätt som i de andra avtalen mellan EFTA-staterna och län-derna i Central- och Östeuropa och överens-stämmer också med den text som EG använder i motsvarande avtal. I övrigt hade remissorga-

nen inget särskilt att anmärka i fråga om avtalet.

5. Andra omständigheter som inverkar på propositionens innehåll

Det framförhandlade avtalet anknyter till en större förhandlingsprocess mellan EFTA-staterna och de central- och östeuropeiska länderna och fungerar som byggelement för en bredare europeisk ekonomisk integration. EFTA-staternas avsikt har varit att jämsides

med EG upprätta frihandelsförbindelser med länderna i Central- och Östeuropa och att samtidigt trygga de kommersiella och ekonomiska förmånerna på marknaderna i dessa länder. Genom dessa frihandelsavtal har man också velat stödja länderna i Central- och Östeuropa vid övergången från planekonomi till marknadsekonomi.

De bilaterala protokollen mellan de enskilda EFTA-staterna och Bulgarien om handeln med lantbruksprodukter har förhandlats fram i syfte att uppfylla kraven i artikel XXIV i GATT om bildande av frihandelsområden.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalet mellan EFTA-staterna och Bulgarien

Artikel 1. I artikeln fastställs avtalets syften. Syftet är att upprätta ett frihandelsområde mellan EFTA-staterna och Bulgarien inom ramen för en övergångstid. Dessutom syftar avtalet till att främja de ekonomiska förbindelserna mellan EFTA-staterna och Bulgarien, att stödja parternas ekonomiska och sociala utveckling samt att skapa rättvisa konkurrensvillkor i handeln mellan parterna. På detta sätt syftar avtalet till att för sin del medverka till en harmonisk utveckling och utvidgning av världshandeln.

Artikel 2. I artikeln fastställs avtalets tillämpningsområde. Avtalet skall tillämpas på industrier, hänförliga till kapitel 25—97 i det harmoniserade systemet för beskrivning och kodifiering av varor (HS), på vissa förädlade lantbruksvaror enligt vad som överenskommit i protokoll A samt på fisk och andra marina produkter enligt bilaga II, samtliga med ursprung i de avtalsslutande staterna.

På grundval av protokoll A kan EFTA-staterna beträffande Bulgarien tillämpa prisutjämning på lantbruksråvaror. Vid importen av förädlade lantbruksprodukter beviljar EFTA-staterna Bulgarien samma behandling som staten i fråga medgivit Europeiska ekonomiska gemenskapen den 1 januari 1993. Bulgarien å sin sida beviljar EFTA-staterna i fråga om förädlade lantbruksvaror i lista VII i protokoll A likadana partiella tullsänkningar som de som

landet beviljar vid import av motsvarande varor från EG. Bulgarien meddelar EFTA-staterna i ett så tidigt skede som möjligt huruvida landet, när det gäller förädlade lantbruksprodukter, tänker ta i bruk ett system för utjämning av prisskillnaderna i fråga om lantbruksråvaror. I sådana fall tillämpas på import från EFTA-staterna likadana bestämmelser som tillämpas i fråga om Europeiska gemenskapen.

Bulgarien avvecklar tullarna på fisk och andra marina produkter i bilaga II till avtalet när avtalet träder i kraft; undantag utgör de arrangemang som anförs i artikel 7 i bilagan enligt vilka Bulgarien håller kvar tullarna för vissa sötvattensfiskar samt håller i kraft i stort sett likadana bestämmelser, restriktioner och tidsplaner när det gäller import från EFTA-staterna som dessa länder tillämpar på import från Bulgarien.

Avtalet gäller inte de varor som nämns i bilaga I, vilka i regel inte heller ingår i frihandelsavtalen mellan EFTA-staterna och Europeiska gemenskapen. För Finlands del har endast vissa albuminer undantagits.

Artikel 3. Artikeln gäller de ursprungsregler och det tulladministrativa samarbete som överenskommit i protokoll B. Ursprungsreglerna följer de principer som tillämpas i EFTA- och EG-handeln.

I stycke 2 i artikeln fastställs att de avtalsslutande staterna skall vidta lämpliga åtgärder för att tillämpa artiklarna om import- och exporttullar samt import- och exportbegräns-

ningar på ett effektivt och enhetligt sätt med beaktande av behovet att i mån av möjlighet reducera de formaliteter som åläggs handeln.

Artikel 4. I artikeln ingår bestämmelser om importtullar och avgifter med motsvarande verkan.

Enligt stycke 1 i artikeln skall ingen ny importtull eller avgift med motsvarande verkan införas.

Enligt stycke 2 i artikeln skall EFTA-stater-na då avtalet träder i kraft avveckla alla gällande tullar och avgifter med motsvarande verkan på varor med ursprung i Bulgarien, med undantag av varor i bilaga III. I lista A till bilagan finns varor som faller under Europeiska kol- och stålgemenskapen (CECA), beträffande vilka Österrike och Sverige avvecklar tullarna stegvis före år 1997 och listorna B, C och D upptar textil- och konfektionsvaror, beträffande vilka Österrike, Norge och Sverige avvecklar tullarna stegvis före år 1999.

Enligt stycke 3 i artikeln slopar Bulgarien successivt före år 2002 importtullarna på varor med ursprung i EFTA-staterna enligt bilaga IV, en del av varorna (lista A) blir dock tullfria så snart avtalet träder i kraft. Bulgarien slopar de tullliknande avgifterna när avtalet träder i kraft med undantag av avgifterna i bilaga IV vilka till största delen slopas stegvis före år 1998. Dessutom ändras den 0,5 procentiga tullklaringsavgiften före år 1995 så att den motsvarar kostnaderna för tullklareringen i stället för att, som den är nu, vara värdebunden.

Artikel 5. Den bastull som tullsänkningarna räknas på är den mest gynnade nationstull som gällde den 31 maj 1993.

Artikel 6. Artikeln gäller fiskala tullar på vilka bestämmelserna i avtalet om slopande av tullar skall tillämpas, med undantag för vad som framgår av protokoll C. I protokoll C ingår förteckningar över de fiskala tullar som tillämpas av Island, Liechtenstein och Schweiz. För dessa varor avvecklas inte de fiskala tullarna när avtalet träder i kraft, men om man börjar tillverka dessa varor eller motsvarande varor i något av länderna, kommer tullarna att slopas.

Enligt stycke 2 i artikeln kan de avtalsslutande staterna ersätta en tull av fiskal karaktär eller det fiskala elementet i en tull med en intern avgift.

Artikel 7. Artikeln gäller exporttullar och avgifter med motsvarande verkan.

Enligt stycke 1 i artikeln skall inga nya exporttullar eller avgifter med motsvarande verkan införas i handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

Enligt stycke 2 i artikeln slopar EFTA-staterna när avtalet träder i kraft exporttullarna och avgifterna med motsvarande verkan, med de undantag som framgår av bilaga V. I bilaga V ingår bestämmelser om Islands exporttullreglering, enligt vilken vissa exporttullar och avgifter med motsvarande verkan på fisk-produkter inte avvecklas då avtalet träder i kraft.

Enligt stycke 3 i artikeln slopar Bulgarien successivt exporttullarna och avgifterna med motsvarande verkan senast före utgången av 1998.

Artikel 8. Artikeln gäller kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. I handeln mellan parterna inför varken EFTA-staterna eller Bulgarien nya kvantitativa restriktioner på import och vidtar inte heller åtgärder med motsvarande verkan.

Då avtalet träder i kraft avvecklar EFTA-staterna existerande kvantitativa importrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. Avtalet omfattar inte produkterna i bilaga VI beträffande vilka EFTA-staterna slopar restriktionerna före utgången av övergångsperioden, med några mindre undantag som gäller Island. Övergångsperioden utgår den 31 december 2002.

Finland avvecklar samtliga kvantitativa restriktioner och avgifter med motsvarande verkan genast vid avtalets ikraftträdande.

När avtalet träder i kraft avvecklar Bulgarien existerande kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan i fråga om import till EFTA-staterna.

Artikel 9. Artikeln gäller kvantitativa restriktioner på export och åtgärder med motsvarande verkan. I handeln mellan parterna inför varken EFTA-staterna eller Bulgarien nya exportrestriktioner och de vidtar inte heller åtgärder med motsvarande verkan.

Då avtalet träder i kraft avvecklar EFTA-staterna existerande kvantitativa exportrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. Varor som anges i bilaga VII undantas. Av restriktionerna som avses i denna artikel bibehåller Finland restriktionerna för avfall och skrot av järn (HS 72.04) samt för fartyg avsedda att huggas upp (HS 89.08).

När avtalet träder i kraft avvecklar Bulgarien existerande kvantitativa exportrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. Bulgariens bestående restriktioner räknas upp i bilaga VIII.

Artikel 10. I artikeln ingår en bestämmelse som vanligen finns i internationella avtal, dvs. att man inte genom avtal kan begränsa en avtalslutande stats rätt att bestämma om förbud eller restriktioner beträffande import, export och transitering för skyddande av vissa allmänna intressen. Med detta avses bl.a. allmän ordning och säkerhet samt skyddande av miljön och historiska värden. Bestämmelserna skall dock behandla alla handelspartner rättvist.

Artikel 11. Artikeln innehåller bestämmelser om statsmonopol.

Enligt stycke 1 i artikeln skall de avtalslutande staterna säkerställa att statliga handelsmonopol anpassas enligt bestämmelserna i protokoll D till detta avtal så att principen om icke-diskriminering iakttas i fråga om anskaffning och marknadsföring gentemot medborgarna i de övriga avtalslutande staterna.

I stycke 2 i artikeln definieras statsmonopolen som artikelns bestämmelser skall tillämpas på. Statsmonopolen i Finland måste följa bestämmelserna i avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde. Artikeln ålägger inte de finska monopolerna större skyldigheter än de nämnda bestämmelserna.

Artikel 12. Artikeln innehåller regler om informationsförfarandet i fråga om förslag till tekniska föreskrifter. Enligt artikeln skall EFTA-staterna och Bulgarien i ett så tidigt skede som möjligt underrätta varandra om förslag till tekniska föreskrifter och ändringar i dessa på det sätt som bestäms i bilaga IX. Artikeln innehåller en övergångstid på två år. Den Blandade kommittén kan vid behov förlänga övergångstiden.

Informationsförfarandet med Bulgarien föranleder inte några ytterligare skyldigheter för Finland, eftersom Finland enligt EFTA-konventionens H-bilaga redan tillställer EFTA alla uppgifter om dessa föreskrifter för vidarebefordran till Bulgarien. Systemet gör det möjligt för Finland att följa lagstiftningen i Bulgarien och vidta de åtgärder som avses i artikeln, om Finland anser att förslagen till föreskrifter utgör ett tekniskt hinder för handeln. Artikeln föranleder inga ändringar i finsk lagstiftning.

Artikel 13. Artikeln behandlar handeln med

lantbruksprodukter. I artikeln meddelar de avtalslutande staterna sin beredskap att inom ramen för sin nationella lantbrukspolitik främja en harmonisk utveckling av handeln med lantbruksprodukter och samtidigt beakta handelns stora betydelse för Bulgariens ekonomi. I syfte att uppnå detta mål har Bulgarien och varje enskilt EFTA-land ingått bilaterala överenskommelser om handeln med lantbruksprodukter, som tar upp åtgärderna för främjandet av handeln.

De avtalslutande staterna kommer att tillämpa sina veterinära, fytosanitära och sanitära bestämmelser på ett icke-diskriminerande sätt. De inför inte heller några nya åtgärder som skulle medföra onödiga olägenheter för handeln.

Artikel 14. I artikeln bestäms att en avtalslutande stat inte får vidta någon sådan åtgärd av intern fiskal natur som kunde omintetgöra de förmåner som en annan avtalslutande stat får med stöd av avtalet.

I stycke 2 i artikeln förutsätts särskilt att direkta eller indirekta skatter på en vara som exporteras till en annan avtalslutande stat inte får återbetalas till ett högre belopp än det totala belopp som faktiskt har betalats.

Artikel 15. Enligt artikeln får överföringar av betalningar som hänför sig till handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien inte förhindras. Kortfristiga och medelfristiga krediter i anknytning till dem får inte heller begränsas genom restriktioner av administrativ art eller genom valutarestriktioner.

I stycke 3 i artikeln förbehåller sig Bulgarien rätten att tillämpa av Internationella valutafonden accepterade, icke-diskriminerande valutarestriktioner på kort- och medelfristiga krediter fram till dess att full konvertibilitet uppnås för landets valuta.

Artikel 16. Artikeln gäller offentlig upphandling. Enligt stycke 1 i artikeln är de avtalslutande parternas mål att så effektivt som möjligt liberalisera marknaden för offentlig upphandling.

Enligt stycke 2 i artikeln ger EFTA-staterna företag från Bulgarien tillträde till upphandlingsförfaranden på sina respektive marknader för offentlig upphandling när avtalet träder i kraft och i enlighet med GATT-reglerna för upphandling. På grund av de ekonomiska förhållandena ger Bulgarien för sin del företag från EFTA-staterna stegvis tillträde till upp-

handlingsförfaranden på sin marknad för offentlig upphandling.

Enligt stycke 3 i artikeln skall de avtalslutande staterna så snart som möjligt efter det att avtalet trätt i kraft utarbeta regler och anvisningar för denna artikels tillämpningsområde, så att fri tillgång till och ömsesidighet i fråga om de avtalslutande staternas upphandlingsmarknader kan tryggas och ingen diskriminering förekommer mellan anbudsgivarna i de avtalslutande staterna i detta avtal. Full balans mellan de avtalslutande staternas förmåner och skyldigheter skall råda senast vid utgången av övergångsperioden.

Enligt stycke 4 i artikeln beslutar Blandade kommittén om de praktiska åtgärderna för liberaliseringen av marknaderna för offentlig upphandling, bl.a. om omfattning, tidsplan och de regler som skall tillämpas.

Enligt stycke 5 i artikeln strävar Bulgarien efter att ansluta sig till de avtal om offentlig upphandling som upprättats inom ramen för konventionen om tullavgifter och handel. EFTA-staterna har redan tidigare förbundit sig att följa GATT-avtalet om offentlig upphandling.

De bestämmelser om offentlig upphandling som härrör av avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde är detaljerade till den del de gäller förfarandet och information-sutbytet, och vad dessa beträffar ökar artikeln inte Finlands förpliktelser. Artikeln om offentlig upphandling kan betraktas som viktig för Finlands del. Tillträdet till marknaden för offentlig upphandling förbättrar de finländska leverantörernas möjligheter att också delta i anbuds-förfaranden i Bulgarien.

Artikel 17. I artikeln ingår bestämmelser om industriell rätt och upphovsmannarätt.

Enligt stycke 1 i artikeln vidtar de avtalslutande staterna åtgärder för att garantera ett icke-diskriminerande skydd för den industriella rätten och upphovsmannarätten. Skyddet av den immateriella egendomen förbättras på det sätt som bilaga X kräver.

I stycke 3 i artikeln räknas undantagen från principen om lika behandling upp. Bilateral och multilateral överenskommelser som de avtalslutande staterna ingått innan ikraftträdandet av detta avtal och som innehåller förpliktelser som går utöver detta avtal, utgör ett undantag från principen om lika behandling. Dylika överenskommelser får inte leda till

godtycklig och orättvis diskriminering av medborgarna i övriga avtalslutande stater.

Stycke 4 i artikeln innehåller vissa bestämmelser om ingående av nya avtal om skydd av immateriell egendom, vilka avtal går utöver bestämmelserna i detta avtal och i vilka deltar två eller flera parter.

Att bestämmelser om skydd för den immateriella egendomen intas i nya europeiska frihandelsavtal innebär en betoning inom världshandeln av immateriella ekonomiska värden och det skydd som dessa behöver. Genom regleringen av den industriella rätten och upphovsmannarätten eftersträvas i avtalet dels ett så omfattande skydd som möjligt för den industriella rätten och upphovsmannarätten och dels att skyddet för dessa rättigheter inte skall kunna fungera som en begränsande faktor för frihandel eller konkurrens. Artikeln medför inga problem för Finland.

Artikel 18. I artikeln ingår bestämmelser om konkurrensregler rörande företag.

I stycke 1 i artikeln definieras de frågor som är oförenliga med en störningsfri tillämpning av detta avtal och som kan inverka menligt på handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

I stycke 2 i artikeln fastställs tillämpningsområdet. Alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag, vilka har till syfte att hindra, begränsa eller snedvräda konkurrensen, är förbjudna. Förbudet är också missbruk från ett eller flera företags sida av en dominerande ställning. Bestämmelserna i artikeln tillämpas från och med tredje året efter avtalets ikraftträdande också på offentliga företag samt med vissa begränsningar även på företag som givits specifika eller exklusiva rättigheter.

Enligt stycke 3 i artikeln får en avtalslutande stat vidta åtgärder om den anser att ett visst förfarande i en annan avtalslutande stat strider mot 1 och 2 stycket i denna artikel. Den avtalslutande staten får vidta lämpliga åtgärder i enlighet med artikel 25.

Artikeln allmänna konkurrenspolitiska principer utgår från avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, men ålägger inte Finland lika omfattande skyldigheter. Artikeln föranleder inga ändringar i lagstiftningen.

Artikel 19. I artikeln definieras de former för statligt stöd som är oförenliga med en störningsfri tillämpning av avtalet. De olika for-

merna för statsstöd bedöms på grundvalen av de kriterier som angetts i bilaga XI.

Enligt stycke 3 i artikeln erkänner de avtalslutande staterna Bulgariens rätt att under fem års tid från det att avtalet trätt i kraft bevilja stöd som går utöver vad som är medgivet för EFTA-länderna i bilaga XI.

I stycke 4 i artikeln bestäms om ett system för informationsutbyte enligt bilaga XII, med hjälp av vilket de avtalslutande staterna kan säkerställa insyn i fråga om statliga stödåtgärder.

I stycke 5 i artikeln bestäms om de avtalslutande staternas rätt att vidta åtgärder om en annan avtalslutande stats förfarande är oförenligt med bestämmelserna i artikeln. Villkor och förfaranden för åtgärderna anförs i artikel 25 om förfarandet för tillämpning av skyddsåtgärder. Åtgärderna får inte strida mot andra internationella förpliktelser som den avtalslutande staten har.

Finland har redan i avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde förbundit sig att iaktta sådana begränsningar av statsstödet som motsvarar denna artikel. Skyldigheterna i avtalet om ett Europeiskt ekonomiskt samarbetsområde är mera omfattande än de som nämns i denna artikel. Iakttagandet av artikeln leder alltså inte till nya skyldigheter för Finland.

Artikel 20. I artikeln bestäms om dumpning och om åtgärder som kan vidtas vid fall av dumpning.

En avtalslutande stat kan vidta motåtgärder enligt artikel VI i GATT och artikel 25 i detta avtal, om den märker att dumpning förekommer i handeln mellan den och en annan avtalslutande part.

Artikeln om dumpning är viktig eftersom den kan åberopas i praktiken. Artikeln överensstämmer med de internationella överenskommelser som binder Finland och föranleder inga ändringar i finsk lagstiftning.

Artikel 21. I artikeln ingår bestämmelser om sådana skyddsåtgärder vid import av vissa varor som en avtalslutande stat får vidta enligt artikel 25 i avtalet, om importen från en annan avtalslutande stat orsakar skador, som anges närmare i artikeln, för producenter av konkurrerande varor eller i en sektor av näringslivet inom den importerande avtalslutande statens territorium.

Artikeln överensstämmer med de internatio-

nella överenskommelser som binder Finland och föranleder inga ändringar i finsk lagstiftning.

Artikel 22. I artikeln ingår bestämmelser om strukturanpassningen. I syfte att skydda industrisektorer som håller på att utvecklas, som är i svårigheter eller som är föremål för omstrukturering får Bulgarien tillämpa vissa temporära åtgärder som avviker från bestämmelserna i artikel 4.

Åtgärderna avser förhöjda tullavgifter, beträffande vilka närmare bestämmelser anges i stycke 3 och 4 i denna artikel. Bulgarien får tillämpa de temporära åtgärderna enligt denna artikel under högst fem år från avtalets ikraftträdande, om inte Blandade kommittén förlängt denna tid. Åtgärderna skall upphöra senast vid utgången av övergångsperioden. Åtgärderna kan dock inte tas i bruk för varor i fråga om vilka mer än tre år har gått sedan tullar och kvantitativa restriktioner eller avgifter eller åtgärder med motsvarande verkan avvecklats för varan i fråga.

Enligt stycke 6 i artikeln skall Bulgarien underrätta Blandade kommittén om de särskilda åtgärder som landet tänker vidta samt presentera en tidsplan för avvecklandet av de tullar som Bulgarien tillämpar enligt denna artikel. På begäran av en EFTA-stat skall överläggningar hållas i Blandade kommittén redan innan särskilda åtgärder införs. Blandade kommittén kan besluta om tidtabellen för tillämpning av särskilda åtgärder.

Handelsförbindelserna mellan Finland och Bulgarien regleras i regel av KEVSOS-avtalet under övergångsperioden. Det tillträde till marknaden som möjliggörs i KEVSOS-avtalet blir i kraft till dess att föreliggande frihandelsavtal mellan EFTA och Bulgarien fullständigt täcker de fördelar som erbjuds parterna genom KEVSOS-avtalet, dvs. till dess att tullarna enligt retarderingslistan och andra restriktioner under övergångsperioden har försvunnit. Som en begränsning av fördelarna enligt KEVSOS-avtalet kan anses bestämmelsen i artikel 22 i detta avtal, enligt vilken Bulgarien med stöd av artikeln om strukturell anpassning kan vidta skyddsåtgärder också mot Finland inom industribranscher i utveckling. Åtgärderna kan dock vidtas på villkor att importen från Finland är av väsentlig betydelse för störningarna inom industribranschen i fråga. Bulgarien skall samråda med Finland innan åtgärder vidtas.

Artikel 23. Artikeln gäller reexport och all-

varliga bristsituationer. En avtalsslutande stat får vidta skyddsåtgärder enligt artikel 25, om reexport av varan i fråga till tredje land beläggs med kvantitativa restriktioner, exporttullar eller därmed jämförbara andra avgifter. Dessutom får skyddsåtgärder vidtas om iakttagandet av exporttullarna, dem motsvarande avgifter eller de kvantitativa restriktionerna leder till en allvarlig bristsituation för en vara som är nödvändig med tanke på exporten. Åtgärderna får inte vara diskriminerande och de skall avvecklas när förhållandena inte längre kräver dem.

Artikel 24. I artikeln ingår en skyddsklausul i händelse av svårigheter med betalningsbalansen för en avtalsslutande stat. En part får införa restriktioner enligt GATT-reglerna när den råkar i betalningsbalanssvårigheter eller allvarligt hot därom föreligger. Åtgärderna är tidsmässigt begränsade och avsedda att förbättra betalningsbalansen. De avtalsslutande staterna skall underrätta de andra avtalsslutande staterna och Blandade kommittén omedelbart om införandet av åtgärderna och i mån av möjlighet också om tidsplanen för avvecklandet av dem. De avtalsslutande staterna försöker låta bli att ta i bruk begränsande åtgärder i betalningsbalanssyfte.

Artikel 25. I artikeln ingår bestämmelser om förfarandet när man vidtar sådana skyddsåtgärder som avses i artiklarna 18, 19, 20, 21, 23 och 30 i avtalet.

De avtalsslutande staterna skall sträva efter att lösa tvisterna mellan sig genom samråd innan skyddsåtgärder vidtas. En avtalsslutande stat underrättar omedelbart de andra avtalsslutande staterna och Blandade kommittén, som har en central roll i fråga om lösandet av problem, om sin avsikt att vidta skyddsåtgärder. Blandade kommittén skall tillställas all relevant information och all hjälp som behövs för en undersökning av saken. Om Blandade kommittén inte finner en lösning på problemet inom den tid som fastställts i respektive fall, och problemet fortfarande är aktuellt, får den avtalsslutande staten i fråga vidta skyddsåtgärder.

Skyddsåtgärderna skall omedelbart meddelas de avtalsslutande staterna och Blandade kommittén och de skall begränsas till åtgärder som i så ringa utsträckning som möjligt stör tillämpningen av avtalet. Skyddsåtgärderna får riktas endast mot uttryckligen den avtalsslutande stat som det aktuella problemet gäller.

Blandade kommittén skall kontinuerligt eftersträva ett avvecklande av skyddsåtgärderna.

I situationer som kräver omedelbart ingripande får den berörda avtalsslutande staten i de situationer som avses i artiklarna 20, 21 och 23 vidta skyddsåtgärder i syfte att undvika skada innan ärendet föreläggs Blandade kommittén. De avtalsslutande staterna skall informeras och ärendet skall föreläggas Blandade kommittén så snart som möjligt.

Artikel 26. Artikeln hör traditionellt till frihandelsavtal och finns i alla EFTA:s motsvarande frihandelavtal.

Artiklarna 27 och 28. Administreringen av avtalet åligger en blandad kommitté där alla avtalsslutande stater är representerade. Blandade kommittén sammanträder minst en gång om året. Dess uppgift är att säkerställa att avtalet tillämpas på rätt sätt samt att undersöka möjligheterna att utvidga avvecklandet av handelshindren mellan EFTA-staterna och Bulgarien. Sin ståndpunkt skall kommittén uttala enhälligt, vilket betyder att varje avtalsslutande stat har vetorätt.

Artikel 29. Avtalet innehåller en utvecklingsklausul. Varje avtalsslutande stat kan föreslå en utvidgning av avtalet till områden som avtalet för närvarande inte täcker. Blandade kommittén kan få i uppdrag att pröva begäran och avge rekommendationer beträffande åtgärder. De avtalsslutande staterna skall enligt sina interna förfaringsätt ratificera eller på annat sätt godkänna de ändringar förslagen ger upphov till.

Artikel 30. Artikeln ålägger de avtalsslutande staterna att vidta alla åtgärder som behövs för att fullgöra förpliktelserna i avtalet. Om en avtalsslutande stat av någon anledning inte fullgör förpliktelserna, kan den berörda avtalsslutande staten vidta åtgärder i enlighet med de villkor och förfaringsätt som anges i artikel 25.

Artikel 31. Enligt artikeln har Blandade kommittén rätt att besluta om ändringar i avtalets bilagor och protokoll A, B och F.

Artikel 32. Denna för Finland viktiga artikel gäller EFTA-Bulgarien-avtalets förhållande till andra överenskommelser, i synnerhet KEV-SOS-avtalet.

Enligt stycke 1 i artikeln är avtalet tillämpligt på handelsförbindelser mellan de enskilda EFTA-staterna och Bulgarien, men inte på

handeln mellan EFTA-staterna, om inte annat föreskrivs i avtalet.

Enligt stycke 2 i artikeln förblir KEVSOS-avtalet mellan Finland och Bulgarien i kraft till dess att avtalet mellan EFTA och Bulgarien fullständigt har ersatt fördelarna enligt KEVSOS-avtalet.

I stycke 3 i artikeln fastställs de artiklar i EFTA-avtalet som i tillämpliga delar tillämpas på handeln enligt KEVSOS-avtalet. Genom artiklarna preciseras och utvidgas tillämpningen av KEVSOS-avtalet.

I stycke 4 i artikeln fastställs att särskilda regler för tillämpningen av artikel 32 anges i bilaga XIII.

Artiklarna 33—39. Artiklarna innehåller sedvanliga allmänna bestämmelser om tullunioner, frihandelsområden och gränshandel, om territoriell tillämpning av avtalet, om ändring, anslutning, uppsägning och upphörande samt om ikraftträdande av avtalet och om avtalets depositarie.

2. Lantbruksprotokollet mellan Finland och Bulgarien

I artikel 1 fastställs att bilaga I upptar de lantbruksprodukter med ursprung i Bulgarien som Finland beviljar tullfrihet och befrielse från importrestriktioner med vissa undantag som nämns i produktlistan. I artikeln förbehåller sig Finland också rätten att i sin import eller export tillämpa s.k. prisutjämning på lantbruksråvaror i enlighet med EFTA-konventionen eller avtalet mellan Finland och EG.

Bulgariens eftergifter i fråga om Finland anges i bilaga II till protokollet. Bulgarien förbehåller sig för sin del rätten att i sin import eller export tillämpa s.k. prisutjämning på lantbruksråvaror i enlighet med Europaavtalet mellan Bulgarien och EG eller i sådana fall som avses i artikel 3 stycke 3 i protokoll A till EFTA-Bulgarien-avtalet.

Finland och Bulgarien garanterar att de eftergifter som avtalats i protokollet inte äventyras genom andra importåtgärder.

Dessutom har parterna kommit överens om att beakta resultatet av Uruguay-rundan inom GATT. Efter gemensamt samråd bör en tillräcklig balans mellan parternas rättigheter och skyldigheter bibehållas.

I artikel 2 fastställs att ursprungsreglerna finns i bilaga III till protokollet.

I artikel 3 avtalas om att bestämmelserna

och förteckningarna II och VII i protokoll A till huvudavtalet skall tillämpas på handeln med förädlade lantbruksprodukter, om inte något annat bestäms i detta protokoll.

I artikel 4 avtalas om en möjlighet till förhandlingar på endera partens begäran för att säkerställa att protokollet fungerar på rätt sätt och för att göra eventuella ändringar. Förhandlingarna förs i mån av möjlighet inom ramen för de gemensamma organ som redan finns mellan Finland och Bulgarien.

I artikel 5 i protokollet fastställs de åtgärder som en avtalslutande stat kan vidta inför ett produktions- eller ekonomiskt hot som förorsakats av ökad import. De avtalslutande staterna får vidta motsvarande åtgärder även i det fall att man genom reexport till ett tredje land försöker undvika tullar och kvantitativa restriktioner som den exporterande staten tillämpar mot tredje land, eller om tillämpningen av protokollet leder till en allvarlig bristsituation för en vara som är av väsentlig betydelse för den exporterande staten.

Enligt evolutionsklausulen i artikel 6 kan parterna på begäran av någondera parten diskutera en fortsatt liberalisering av sin bilaterala handel med lantbruksprodukter.

I artikel 7 kommer parterna överens om att det nya protokollet ersätter lantbruksprotokollet till KEVSOS-avtalet (Protokoll nr 1).

I artiklarna 8 och 9 avtalas om att giltigheten för protokollet skall bindas till giltigheten för huvudavtalet samt om det nationella godkännandet av protokollet och om meddelandet härom.

3. Ikraftträdande

Avtalet trädde i kraft den 1 juli 1993 för de signatärstaters del som före denna dag hade deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument hos depositarien. För signatärstater som efter denna dag deponerar sina ratifikations- eller godkännandeinstrument träder avtalet i kraft enligt bestämmelserna i artikel 38. Lantbruksprotokollet träder i kraft samma dag som avtalet.

4. Behovet av riksdagens samtycke

I 61 § regeringsformen förutsätts att beslut om skatter, även tullskatter, skall fattas genom

lag. Den tullavveckling och de tullreduktioner som avses i avtalet och i det bilaterala lantbruksprotokollet förutsätter därför riksdagens samtycke.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 33 § regeringsformen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Genève den 29 mars 1993 ingångna avtalet mel-

lan EFTA-staterna och Bulgarien och det i Genève den 29 mars 1993 upprättade protokollet mellan Finland och Bulgarien om handel med lantbruksprodukter.

Eftersom avtalet och det därtill anknytande protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan EFTA-staterna och Republiken Bulgarien samt i det i anslutning därtill mellan Finland och Bulgarien uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Bestämmelserna i det i Genève den 29 mars 1993 mellan EFTA-staterna och Republiken Bulgarien ingångna avtalet samt i det i Genève den 29 mars 1993 i anslutning därtill mellan Finland och Bulgarien uppsatta protokollet angående handel med lantbruksprodukter är, för så vitt de hör till området för lagstiftningen, i kraft så som därom har överenskommit.

2 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 18 april 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Utrikesminister *Heikki Haavisto*

(Översättning)

AVTAL

mellan EFTA-staterna och Republiken Bulgarien

Preamble

Republiken Österrike, Republiken Finland, Republiken Island, Furstendömet Liechtenstein, Konungariket Norge, Konungariket Sverige, Schweiziska Edsförbundet (nedan kallade EFTA-staterna)

och

Republiken Bulgarien (nedan kallad Bulgarien),

som erinrar om sin avsikt att aktivt delta i den europeiska ekonomiska integrationsprocessen och som förklarar sig beredda att samarbeta när det gäller att söka vägar att stärka denna process,

som tar hänsyn till betydelsen av de band som finns mellan EFTA-staterna och Bulgarien och deras gemensamma värden, och som understryker att EFTA-staterna och Bulgarien önskar stärka dessa band och upprätta nära och bestående förbindelser,

som beaktar den deklaration som undertecknades av EFTA-staterna och Bulgarien i Genève i december 1991,

som erinrar om sitt fasta engagemang i slutakten från Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa, Parisstadgan för ett nytt Europa och särskilt principerna i slutdokumentet från KSSE-mötet i Bonn om ekonomiskt samarbete i Europa,

som på nytt bekräftar sina fasta åtaganden om pluralistisk demokrati grundad på rättssäkerhet, mänskliga rättigheter, inbegripet rättigheterna för personer som hör till minoriteter, och grundläggande friheter, och som erinrar om sitt medlemskap i Europarådet,

som tar hänsyn till EFTA-staternas och Bulgariens fasta åtaganden i fråga om frihandel och i synnerhet principerna i Allmänna tull- och handelsavtalet,

som är fast övertygade om att detta avtal

AGREEMENT

between the EFTA States and the Republic of Bulgaria

Preamble

The Republic of Austria, the Republic of Finland, the Republic of Iceland, the Principality of Liechtenstein, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation (hereinafter called the EFTA States) and

the Republic of Bulgaria (hereinafter called Bulgaria),

Recalling their intention to participate actively in the process of economic integration in Europe and expressing their preparedness to co-operate in seeking ways and means to strengthen this process,

Considering the importance of the traditional links existing between the EFTA States and Bulgaria and the common values they share, and recognizing that the EFTA States and Bulgaria wish to strengthen these links and to establish close and lasting relations,

Having regard to the Declaration signed by the EFTA States and Bulgaria in Geneva in December 1991,

Recalling their firm commitment to the Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe, the Charter of Paris for a new Europe, and in particular the principles contained in the final document of the CSCE Bonn Conference on Economic Co-operation in Europe,

Reaffirming their commitment to pluralistic democracy based on the rule of law, human rights, including the rights of persons belonging to minorities, and fundamental freedoms, and recalling their membership in the Council of Europe,

Considering the commitment of the EFTA States and Bulgaria to free trade area and in particular to the principles of the General Agreement on Tariffs and Trade,

Firmly convinced that this Agreement will

skall gynna uppkomsten av ett utvidgat och harmoniskt frihandelsområde inom Europa och därmed utgöra ett viktigt bidrag till den europeiska integrationen,

som beaktar de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan EFTA-staterna och Bulgarien och som sålunda godtar att detta avtals syften bör uppnås genom avtalets lämpliga bestämmelser,

som har föresatt sig att småningom upprätta ett frihandelsområde genom att stegvis avskaffa hindren för i stort sett all sin handel i enlighet med bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet,

som förklarar sig beredda att i ljuset av alla relevanta faktorer undersöka möjligheten att utveckla och fördjupa sina förbindelser i avsikt att utsträcka dem till områden som inte täcks av detta avtal,

som beaktar att ingen bestämmelse i detta avtal får tolkas så att de avtalslutande staterna befrias från sina förpliktelser enligt andra internationella överenskommelser,

har beslutat att med hänsyn till det ovanstående ingå följande avtal.

Artikel 1

Avtalets syften

1. EFTA-staterna och Bulgarien skall under en övergångsperiod fram till den 31 december 2002 upprätta ett frihandelsområde i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

2. Detta avtal, som är baserat på handelsförbindelserna mellan marknadsekonomier och på respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter, syftar till

a) att genom utvidgning av den ömsesidiga handeln befordra en harmonisk utveckling av de ekonomiska förbindelserna mellan EFTA-staterna och Bulgarien och att därigenom i EFTA-staterna och i Bulgarien främja ökad ekonomisk aktivitet, förbättrade levnads- och anställningsvillkor samt ökad produktivitet och ekonomisk stabilitet,

b) att säkerställa rättvisa konkurrensvillkor i handeln mellan de avtalslutande staterna,

c) att sålunda genom avveckling av handelshindren medverka till en harmonisk utveckling och utvidgning av världshandeln.

foster the creation of an enlarged and harmonious free trade area within Europe, thus constituting an important contribution to European integration,

Bearing in mind the economic and social disparities between the EFTA States and Bulgaria and thus recognizing that the objectives of this Agreement should be reached through its appropriate provisions,

Resolved to this end to gradually establish a free trade area by eliminating progressively the obstacles to substantially all their trade, in accordance with the General Agreement on Tariffs and Trade,

Declaring their readiness to examine, in the light of any relevant factor, the possibility of developing and deepening their relations in order to extend them to fields not covered by this Agreement,

Considering that no provision of this Agreement may be interpreted as exempting the States Parties to this Agreement from their obligations under other international agreements,

HAVE DECIDED, in pursuit of the above, to conclude this Agreement:

Article 1

Objectives

1. The EFTA States and Bulgaria shall during a transitional period ending not later than 31 December 2002 gradually establish a free trade area, in accordance with the provisions of the present Agreement.

2. The objectives of this Agreement, which is based on trade relations between market economies and on the respect of democratic principles and human rights, are:

(a) to promote, through the expansion of mutual trade, the harmonious development of the economic relations between the EFTA States and Bulgaria and thus to foster in the EFTA States and in Bulgaria the advance of economic activity, the improvement of living and employment conditions, and increased productivity and financial stability;

(b) to provide fair conditions of competition for trade between the States Parties to this Agreement;

(c) to contribute in this way, by the removal of barriers to trade, to the harmonious development and expansion of world trade.

Artikel 2

Avtalets omfattning

Detta avtal skall tillämpas på

a) varor hänförliga till kapitel 25—97 i systemet för harmoniserad beskrivning och kodifiering av varor, med undantag för varor i bilaga I,

b) varor upptagna i protokoll A, med beaktande av de arrangemang som framgår därav,

c) fisk och andra marina produkter så som framgår av bilaga II,

med ursprung i en EFTA-stat eller i Bulgarien.

Artikel 3

Ursprungsregler och tulladministrativt samarbete

1. Protokoll B fastställer ursprungsreglerna och former för administrativt samarbete.

2. De avtalsslutande staterna skall vidta lämpliga åtgärder, inbegripet regelbunden granskning av Blandade kommittén och arrangemang för administrativt samarbete, för att garantera att bestämmelserna i avtalets artiklar 4—9, 14 och 23 samt protokoll B tillämpas på ett effektivt och harmoniskt sätt, och för att så långt möjligt reducera de formaliteter som åläggs handeln och nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar på de svårigheter som kan uppstå när dessa bestämmelser tillämpas.

Artikel 4

Importtullar

1. Ingen ny importtull eller avgift med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

2. Från den dag detta avtal träder i kraft skall EFTA-staterna avveckla alla importtullar och avgifter med motsvarande verkan på varor med ursprung i Bulgarien, med undantag av varor i bilaga III, för vilka importtullar och avgifter med motsvarande verkan skall avvecklas gradvis enligt bestämmelserna i denna bilaga.

3. För varor som anges i bilaga IV med ursprung i en EFTA-stat skall Bulgarien avveckla alla importtullar och avgifter med mot-

Article 2

Scope

The Agreement shall apply:

(a) to products falling within Chapters 25 to 97 of the Harmonized Commodity Description and Coding System, excluding the products listed in Annex I;

(b) to products specified in Protocol A, with due regard to the arrangements provided for in that Protocol;

(c) to fish and other marine products as provided for in Annex II;

originating in an EFTA State or Bulgaria.

Article 3

Rules of origin and co-operation in customs administration

1. Protocol B lays down the rules of origin and methods of administrative co-operation.

2. The States, Parties to this Agreement, shall take appropriate measures, including regular reviews by the Joint Committee and arrangements for administrative co-operation, to ensure that the provisions of Articles 4 to 9, 14 and 23 of the Agreement and Protocol B are effectively and harmoniously applied, and to reduce, as far as possible, the formalities imposed on trade, and to achieve mutually satisfactory solutions to any difficulties arising from the operation of those provisions.

Article 4

Customs duties on imports and charges having equivalent effect

1. No new customs duty on imports or charges having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Bulgaria.

2. Upon the date of entry into force of this Agreement, the EFTA States shall abolish all customs duties on imports and charges having equivalent effect for products originating in Bulgaria, except for products specified in Annex III for which customs duties on imports and charges having equivalent effect shall be progressively abolished in accordance with the provisions laid down in that Annex.

3. For the products specified in Annex IV originating in an EFTA State, Bulgaria shall abolish all customs duties on imports and

svarande verkan i enlighet med bestämmelserna i denna bilaga.

Artikel 5

Bastullar

1. För varje vara skall den bastull på vilken de i detta avtal föreskrivna successiva tullsänkningarna skall tillämpas vara den mest gynnad nations-tull som är tillämplig den 31 mars 1993.

2. Om tullsänkningar genomförs på erga omnes-basis efter det att detta avtal trätt i kraft, i synnerhet sänkningar som följer av Uruguayrundan för multilaterala handelsförhandlingar eller Bulgariens anslutning till GATT, skall dessa sänkta tullar ersätta de bastullar som avses i stycke 1 från den dag dessa sänkningar genomförs.

3. De sänkta tullarna, som räknats enligt artikel 4, skall tillämpas avrundade till den första decimalen eller, i fråga om specifika tullar, till den andra decimalen.

Artikel 6

Fiskala tullar

1. Bestämmelserna i styckena 1—3 i artikel 4 skall även tillämpas på tullar av fiskal karaktär, med undantag för vad som framgår av protokoll C.

2. De avtalslutande staterna får ersätta en tull av fiskal karaktär eller det fiskala elementet i en tull med en intern avgift.

Artikel 7

Exporttullar och avgifter med motsvarande verkan

1. Inga nya exporttullar eller avgifter med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

2. När detta avtal träder i kraft skall EFTA-staterna avveckla exporttullar och avgifter med motsvarande verkan, med undantag för vad som framgår av bilaga V.

3. Bulgarien skall gradvis avveckla alla exporttullar och avgifter med motsvarande verkan. Dessa tullar och avgifter skall försvinna senast den 31 december 1998.

charges having equivalent effect in accordance with the provisions laid down in that Annex.

Article 5

Basic duties

1. For each product the basic duty to which the successive reductions set out in this Agreement are to be applied, shall be the Most Favoured Nation rate of duty applied on 31 May 1993.

2. If, after the entry into force of this Agreement, any tariff reduction is applied on an erga omnes basis, in particular reductions implemented as a result of the Uruguay Round of Multilateral Trade Negotiations or of the accession of Bulgaria to the GATT, such reduced duties shall replace the basic duties referred to in paragraph 1 as from the date when such reductions are applied.

3. The reduced duties calculated in accordance with Article 4 shall be applied rounded to the first decimal place or, in case of specific duties, to the second decimal place.

Article 6

Customs duties of a fiscal nature

1. The provisions of paragraphs 1 to 3 of Article 4 shall also apply to customs duties of a fiscal nature, except as provided for in Protocol C.

2. The States, Parties to this Agreement, may replace a customs duty of a fiscal nature or the fiscal element of a customs duty by an internal tax.

Article 7

Customs duties on exports and charges having equivalent effect

1. No new customs duty on exports or charge having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Bulgaria.

2. The EFTA States shall abolish on the date of entry into force of the Agreement any customs duties on exports and any charges having equivalent effect, except as provided for in Annex V.

3. Bulgaria shall progressively abolish any customs duties on exports and any charges having equivalent effect. Such duties and charges shall be eliminated at the latest by 31 December 1998.

Artikel 8

Kvantitativa restriktioner på import och åtgärder med motsvarande verkan

1. Ingen ny kvantitativ importrestriktion eller åtgärd med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

2. Kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan på import till EFTA-staterna skall avvecklas den dag detta avtal träder i kraft, med undantag av vad som föreskrivs i bilaga VI.

3. Kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan på import till Bulgarien skall avvecklas den dag detta avtal träder i kraft.

Artikel 9

Kvantitativa restriktioner på export och åtgärder med motsvarande verkan

1. Ingen ny kvantitativ exportrestriktion eller åtgärd med motsvarande verkan skall införas i handeln mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

2. Kvantitativa restriktioner på export och åtgärder med motsvarande verkan skall avvecklas i EFTA-staterna senast den dag detta avtal träder i kraft, med undantag av vad som föreskrivs i bilaga VII.

3. Kvantitativa restriktioner på export eller åtgärder med motsvarande verkan skall avvecklas i Bulgarien senast den dag detta avtal träder i kraft, med undantag av vad som föreskrivs i bilaga VIII.

Artikel 10

Allmänna undantag

Detta avtal skall inte hindra sådana förbud eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att skydda växter och miljön, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde och immateriell äganderätt, föreskrifter rörande guld och silver eller bevarandet av icke-förnybara natrutgångar. Sådana förbud eller restriktioner skall dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt be-

Article 8

Quantitative restrictions on imports and measures having equivalent effect

1. No new quantitative restrictions on imports or measures having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Bulgaria.

2. Quantitative restrictions and measures having equivalent effect on imports to the EFTA States shall be abolished on the date of entry into force of this Agreement, except as provided for in Annex VI.

3. Quantitative restrictions and measures having equivalent effect on imports into Bulgaria shall be abolished on the date of entry into force of the Agreement.

Article 9

Quantitative restrictions on exports and measures having equivalent effect

1. No new quantitative restrictions on exports or measures having equivalent effect shall be introduced in trade between the EFTA States and Bulgaria.

2. Quantitative restrictions on exports from the EFTA States and measures having equivalent effect shall be abolished on the date of entry into force of the Agreement, except as provided for in Annex VII.

3. Quantitative restrictions on exports from Bulgaria and measures having equivalent effect shall be abolished on the date of entry into force of the Agreement, except as provided for in Annex VIII.

Article 10

General exceptions

This Agreement shall not preclude prohibitions or restrictions on imports, exports or goods in transit justified on grounds of public morality, public policy or public security; the protection of health and life of humans, animals or plants and the environment; the protection of national treasures possessing artistic, historic or archaeological value; the protection of intellectual property; rules relating to gold or silver; or the conservation of exhaustible natural resources. Such prohibitions or restrictions shall not, however, constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restric-

gränsning av handeln mellan de avtalsslutande parterna.

Artikel 11

Statliga monopol

1. De avtalsslutande staterna skall säkerställa att statliga handelsmonopol, med iakttagande av bestämmelserna i protokoll D, anpassas på sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och avsättningsvillkor skall föreligga mellan medborgare i EFTA-staterna och i Bulgarien.

2. Bestämmelserna i denna artikel skall tillämpas på varje organ genom vilket de avtalsslutande staternas berörda myndigheter, rättsligt eller i praktiken, direkt eller indirekt kontrollerar, styr eller märkbart påverkar import eller export mellan de avtalsslutande staterna. Dessa bestämmelser skall även tillämpas på monopol med statlig koncession.

Artikel 12

Informationssförfarande avseende förslag till tekniska föreskrifter

1. EFTA-staterna och Bulgarien skall underätta varandra, på tidigast möjliga stadium och i enlighet med bestämmelserna i bilaga IX, om förslag till tekniska föreskrifter och ändringar i dessa som de avser utfärda.

2. De avtalsslutande staterna skall sträva efter att tillämpa detta förfarande senast två år från avtalets ikraftträdande. Om det visar sig att detta inte är fullt möjligt, skall Blandade kommittén förlänga denna tidsperiod.

Artikel 13

Handeln med lantbruksprodukter

1. De avtalsslutande staterna förklarar sig beredda att, under hänsynstagande till sin lantbrukspolitik, främja en harmonisk utveckling av handeln med lantbruksprodukter med beaktande av dess stora betydelse för Bulgariens ekonomi.

2. För att förverkliga detta syfte har varje enskild EFTA-stat och Bulgarien ingått ett bilateralt arrangemang för att underlätta handeln med lantbruksprodukter.

tion on trade between the States, Parties to this Agreement.

Article 11

State monopolies

1. The States, Parties to this Agreement, shall ensure that any State monopoly of a commercial character be adjusted, subject to the provisions laid down in Protocol D, so that no discrimination regarding the conditions under which goods are procured and marketed will exist between nationals of the EFTA States and of Bulgaria.

2. The provisions of this Article shall apply to any body through which the competent authorities of the States, Parties to this Agreement, in law or in fact, either directly or indirectly supervise, determine or appreciably influence imports or exports between the States, Parties to this Agreement. These provisions shall likewise apply to monopolies delegated by the State to others.

Article 12

Information procedure on draft technical regulations

1. The EFTA States and Bulgaria shall notify each other, at the earliest practicable stage and in accordance with the provisions laid down in Annex IX, of draft technical regulations and draft amendments thereto, which they intend to issue.

2. The States Parties to this Agreement shall endeavour to implement this procedure within two years from the entry into force of the Agreement. If this does not turn out to be fully possible, the Joint Committee shall prolong this period.

Article 13

Trade in agricultural products

1. The States Parties to this Agreement declare their readiness to foster, in so far as their agricultural policies allow, harmonious development of trade in agricultural products, taking into account its high importance for Bulgaria's economy.

2. In pursuance of this objective each individual EFTA State and Bulgaria have concluded a bilateral agreement providing for measures to facilitate trade in agricultural products.

3. De avtalsslutande staterna skall tillämpa sina veterinära, sanitära och fytosanitära bestämmelser på ett icke-diskriminerande sätt och skall inte vidta nya åtgärder som leder till att handeln otillbörligt hindras.

Artikel 14

Intern beskattning

1. De avtalsslutande staterna skall inte vidta någon åtgärd eller tillämpa något förfarande av intern fiskal natur, som direkt eller indirekt innebär diskriminering mellan varor med ursprung i en EFTA-stat och motsvarande varor med ursprung i Bulgarien.

2. Varor som exporteras till en avtalsslutande stats territorium får inte åtnjuta restitution av intern beskattning med högre belopp än det som svarar mot den beskattning som direkt eller indirekt lags på dem.

Artikel 15

Betalningar

1. Betalningar som hänför sig till handeln mellan en EFTA-stat och Bulgarien samt överföring av sådana betalningar till den avtalsslutande stats territorium där borgenären har sitt hemvist, skall inte vara underkastade restriktioner.

2. De avtalsslutande staterna skall inte tillämpa några valutarestriktioner eller restriktioner av administrativ art när det gäller att bevilja, återbetala eller acceptera kort- och medelfristiga krediter, som hänför sig till kommersiella transaktioner, i vilka en person med hemvist i en avtalsslutande stat deltar.

3. Fram till dess att full konvertibilitet enligt Internationella valutafondens (IMF) stadga artikel VIII, införs för den bulgariska valutan, förbehåller sig Bulgarien rätten att tillämpa valutarestriktioner i samband med beviljande eller upptagande av kort- och medelfristiga krediter i den utsträckning som är tillåten enligt Bulgariens status i IMF, under förutsättning att dessa restriktioner tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. De skall tillämpas på ett sätt som medför minsta möjliga störning för detta avtal. Bulgarien skall omedelbart underätta Blandade kommittén om införandet av sådana åtgärder och om ändringar i dessa.

3. The States Parties to this Agreement shall apply their regulations in veterinary, plant health and health matters in a non-discriminatory fashion and shall not introduce any new measures that have the effect of unduly obstructing trade.

Article 14

Internal taxation

1. The States, Parties to this Agreement, shall refrain from any measure or practice of an internal fiscal nature establishing, whether directly or indirectly, discrimination between the products originating in an EFTA State and like products originating in Bulgaria.

2. Products exported to the territory of one of the States, Parties to this Agreement, may not benefit from repayment of internal taxation in excess of the amount of direct or indirect taxation imposed on them.

Article 15

Payments

1. Payments relating to trade between an EFTA State and Bulgaria and the transfer of such payments to the territory of the State Party to this Agreement where the creditor resides shall be free from any restrictions.

2. The States Parties to this Agreement shall refrain from any exchange or administrative restrictions on the grant, repayment or acceptance of short and medium-term credits covering commercial transactions in which a resident participates.

3. Until a full convertibility of the Bulgarian currency in the meaning of Article VIII of the Articles of Agreement of the International Monetary Fund is introduced, Bulgaria reserves the right to apply exchange restrictions connected with the granting or taking up of short and medium-term credits to the extent permitted according to Bulgaria's status under the IMF, provided that these restrictions are applied on a non-discriminatory manner. They shall be applied in such a manner as to cause the least possible disruption to this Agreement. Bulgaria shall inform the Joint Committee promptly if the introduction of such measures and of any charges therein.

Artikel 16

Offentlig upphandling

1. De avtalsslutande staterna betraktar en effektiv liberalisering av sina respektive marknader för offentlig upphandling som ett önskvärt och viktigt mål för detta avtal.

2. När detta avtal träder i kraft skall EFTA-staterna ge företag från Bulgarien tillträde till upphandlingsförfaranden på sina respektive marknader för offentlig upphandling enligt överenskommelsen den 12 april 1979 om statlig upphandling, så som den lyder ändrad i ett ändringsprotokoll av den 2 februari 1987, vilket förhandlats fram inom ramen för Allmänna tull- och handelsavtalet. Bulgarien skall, med hänsyn till omstruktureringen och utvecklingen av sin ekonomi, stegvis säkerställa att företag från EFTA-staterna får tillträde enligt samma principer till upphandlingsförfaranden på dess marknad för offentlig upphandling.

3. Så snart som möjligt efter det att detta avtal har trätt i kraft skall de avtalsslutande parterna stegvis utveckla och anpassa reglerna, villkoren och förfarandena för deltagande i upphandlingar av myndigheter och offentliga företag och av privata företag som erhållit särskilda eller exklusiva rättigheter, så att fritt tillträde och öppenhet säkerställs och så att det inte förekommer någon diskriminering mellan möjliga leverantören från de avtalsslutande parterna. Fullständig balans mellan rättigheter och skyldigheter mellan de avtalsslutande staterna skall uppnås senast vid utgången av övergångsperioden.

4. Blandade kommittén skall rekommendera eller besluta om, beroende på vilket som är lämpligt, de praktiska åtgärderna för denna utveckling, inbegripet bland annat omfattning, tidsplan samt de regler som skall tillämpas.

5. Berörda avtalsslutande stater skall sträva efter att ansluta sig till relevanta avtal som förhandlats fram inom ramen för Allmänna tull- och handelsavtalet.

Artikel 17

Skydd för immateriell äganderätt

1. De avtalsslutande staterna skall ge och säkerställa ett fullgott, effektivt och icke-diskriminerande skydd för rättigheter som hör till

Article 16

Public procurement

1. The States, Parties to this Agreement, consider the effective liberalization of their respective public procurement markets as a desirable and important objective of this Agreement.

2. As of the entry into force of this Agreement, the EFTA States shall grant companies from Bulgaria access to contract award procedures on their respective public procurement markets according to the Agreement on Government Procurement of 12 April 1979, as amended by a Protocol of Amendments of 2 February 1987, negotiated under the auspices of the General Agreement on Tariffs and Trade. Bulgaria shall, taking into account the restructuring and development process of its economy, gradually ensure that companies from the EFTA States have access on the same principles to contract award procedures on its public procurement market.

3. As soon as possible after the entry into force of this Agreement, the States, Parties to this Agreement, shall progressively develop and adjust the rules, conditions and practices governing participation in public procurement contracts awarded by public authorities and public undertakings, and by private undertakings which have been granted special or exclusive rights, so as to ensure free access and transparency, and that there is no discrimination between potential suppliers from the States Parties to this Agreement. A full balance of rights and obligations between the States Parties to this Agreement shall be established not later than at the end of the transitional period.

4. The Joint Committee shall recommend or agree, as appropriate, the practical modalities for this development including, inter alia, scope, timetable and rules to be applied.

5. The States Parties concerned shall endeavour to accede to the relevant Agreements negotiated under the auspices of the General Agreement on Tariffs and Trade.

Article 17

Protection of intellectual property

1. The States Parties to this Agreement shall grant and ensure adequate, effective and non-discriminatory protection of intellectual prop-

den immateriella äganderätten. De skall anta och vidta fullgoda, effektiva och icke-diskriminerande åtgärder för att dessa rättigheter skall kunna hävdas mot intrång, förfälskning och olovlig kopiering. Särskilda skyldigheter för de avtalsslutande staterna är angivna i bilaga X.

2. De avtalsslutande staterna skall så snart som möjligt efter ikraftträdandet av avtalet vidta alla åtgärder som behövs för att uppfylla de materiella bestämmelserna i de multilaterala överenskommelser som anges i artikel 2 i bilaga X och skall i möjligaste mån ansluta sig till dem samt till andra multilaterala överenskommelser som underlättar samarbetet inom området för den immateriella äganderätten.

3. Inom området för immateriell äganderätt skall de avtalsslutande staterna inte ge en mindre fördelaktig behandling åt medborgare i annan avtalsslutande stat än den de ger åt medborgare i någon annan stat. En fördel, förmån, privilegium eller immunitet som grundar sig på

(a) bilaterala överenskommelser som är i kraft för en avtalsslutande stat vid ikraftträdandet av detta avtal och om vilka under rättelse lämnats till de andra avtalsslutande staterna senast den 1 januari 1994,

(b) gällande framtida multilaterala överenskommelser, inbegripet regionala överenskommelser om ekonomiskt samarbete till vilka inte alla de avtalsslutande staterna är anslutna,

får undantas från denna skyldighet, om det inte innebär en godtycklig eller oförsvarlig diskriminering av medborgarna i de andra avtalsslutande staterna.

Bestämmelsen i punkt b kan bli föremål för samråd och, om det behövs, översyn på begäran av en avtalsslutande stat i syfte att ta hänsyn till den framtida utvecklingen av den ekonomiska integrationen.

4. Två eller flera avtalsslutande stater får sluta ytterligare överenskommelser som går utöver kraven i detta avtal, under förutsättning att dessa överenskommelser är öppna för alla andra avtalsslutande stater på villkor motsvarande dem som gäller enligt överenskommelserna och att de är beredda att med god vilja föra förhandlingar i detta syfte.

5. De avtalsslutande staterna skall träffa överenskommelse om lämpliga åtgärder för tekniskt bistånd och samarbete mellan myndigheterna i de avtalsslutande staterna. För detta

ertyg. They shall adopt and take adequate, effective and non-discriminatory measures for the enforcement of such rights against infringement, counterfeiting and piracy. Particular obligations of the States Parties are contained in Annex X.

2. The States Parties to this Agreement shall take all necessary measures as soon as possible after the entry into force of the Agreement to comply with the substantive provisions of the multilateral conventions which are specified in Article 2 of Annex X and make best endeavours to adhere to them as well as to multilateral agreements facilitating co-operation in the field of the protection of intellectual property rights.

3. In the field of intellectual property, the States Parties to this Agreement shall not grant treatment less favourable to each others' nationals than that accorded to nationals of any other State. Any advantage, favour, privilege or immunity deriving from:

(a) bilateral agreements in force for a State Party to this Agreement at the entry into force of this Agreement as notified to the other States Parties by 1 January 1994,

(b) existing and future multilateral agreements, including regional agreements on economic integration, to which not all of the States Parties to this Agreement are Parties,

may be exempted from this obligation, provided that it does not constitute an arbitrary or unjustifiable discrimination of nationals of the other States Parties.

The provisions of sub-paragraph (b) may be subject to consultations and if, need be, to review upon request of any State Party to this Agreement with a view to take into account future developments relating to economic integration.

4. Two or more States Parties to this Agreement may conclude further agreements exceeding the requirements of this Agreement, provided that such agreements shall be open to all other States Parties to this Agreement on terms equivalent to those under the agreements and that they shall be ready to enter into good faith negotiations to this end.

5. The States Parties to this Agreement shall agree upon appropriate modalities for technical assistance and co-operation of respective authorities of the States Parties. To this end, they

ändamål skall de samordna sina insatser med lämpliga internationella organisationer.

shall co-ordinate efforts with relevant international organizations.

Artikel 18

Konkurrensregler rörande företag

1. Följande förfaranden är oförenliga med en störningsfri tillämpning av detta avtal i den mån de kan påverka handeln mellan en EFTA-stat och Bulgarien:

a) avtal mellan företag, beslut av företagsammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag, vilka har till syfte eller följd att konkurrensen hindras, begränsas eller snedvrids,

b) missbruk från ett eller flera företags sida av en dominerande ställning inom de avtalslutande staternas hela territorium eller en väsentlig del därav.

2. Från och med det tredje året från det att detta avtal har trätt i kraft, skall bestämmelserna i stycke 1 också vara tillämpliga på verksamheten hos offentliga företag och företag som de avtalslutande staterna beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar fullgörandet av deras särskilda uppgifter.

3. Om en avtalslutande stat anser ett visst förfarande oförenligt med bestämmelserna i styckena 1 och 2 och om förfarandet är eller hotar att vara till allvarligt men för denna stats intresse eller till materiell skada för dess inhemska industri, får den avtalslutande staten vidta lämpliga åtgärder, på de villkor och enligt de förfaranden som fastställs i artikel 25.

Artikel 19

Statsstöd

1. Stöd som ges av en avtalslutande stat eller genom statliga medel i någon form och som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion skall, i den mån det kan påverka handeln mellan en EFTA-stat och Bulgarien vara oförenligt med en störningsfri tillämpning av detta avtal.

2. Bedömningar av om ett förfarande har i stycke 1 avsedda verkningar skall baseras på de kriterier som anges i bilaga XI.

3. När det gäller tillämpningen av bestämmelserna i styckena 1 och 2 förklarar de

Article 18

Rules of competition concerning undertakings

1. The following are incompatible with the proper functioning of this Agreement in so far as they may affect trade between an EFTA State and Bulgaria:

(a) all agreements between undertakings, decisions by associations of undertakings and concerted practices between undertakings which have as their object or effect the prevention, restriction or distortion of competition;

(b) abuse by one or more undertakings of a dominant position in the territories of the States, Parties to this Agreement, as a whole or in a substantial part thereof.

2. As from the third year from the entry into force of this Agreement, the provisions of paragraph 1 shall also apply to the activities of public undertakings and undertakings for which the States, Parties to this Agreement, grant special or exclusive rights, in so far as the application of such rules does not obstruct the performance, in law or in fact, of the particular tasks assigned to them.

3. If a State Party to this Agreement considers that a given practice is incompatible with the provisions of paragraphs 1 and 2 and if such practice causes or threatens to cause serious prejudice to the interest of that State Party or material injury to its domestic industry, it may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 25.

Article 19

State aid

1. Any aid granted by a State, Party to this Agreement, or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it may affect trade between an EFTA State and Bulgaria, be incompatible with the proper functioning of this Agreement.

2. Any practices contrary to paragraph 1 should be assessed on the basis of the criteria set out in Annex XI.

3. For the purpose of applying the provisions of paragraphs 1 and 2, the States Parties

avtalsslutande staterna att under de första fem åren efter ikraftträdandet av detta avtal får Bulgarien ge stöd på en högre nivå än vad som skulle vara tillåtet för EFTA-staterna enligt kriterierna i bilaga XI. Blandade kommittén får, med hänsyn till den ekonomiska situationen i Bulgarien, besluta om förlängning av tillämpningen av denna bestämmelse.

4. De avtalsslutande staterna skall säkerställa insyn i fråga om statliga stödåtgärder genom informationsutbyte på det sätt som framgår av bilaga XII.

5. Om en avtalsslutande stat anser att ett visst förfarande strider mot detta avtal på det sätt som avses i stycke 1, får den vidta lämpliga åtgärder mot förfarandet, vilka inte får vara mera omfattande än den skada som orsakats genom förfarandet, på de villkor och enligt det förfarande som framgår av artikel 25. Dessa åtgärder får inte strida mot en avtalsslutande parts andra internationella skyldigheter.

Artikel 20

Dumping

Om en EFTA-stat anser att dumpning förekommer i handeln med Bulgarien enligt artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet, eller om Bulgarien anser att sådan dumpning förekommer i handeln med en EFTA-stat, får den berörda avtalsslutande staten vidta lämpliga motåtgärder enligt överenskommelsen om tillämpningen av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet och enligt det förfarande som fastställs i artikel 25.

Artikel 21

Nödåtgärder vid import av vissa varor

När importen av en vara ökar i sådan grad och sker på sådana villkor att detta förorsakar eller hotar förorsaka

a) allvarlig skada för inhemska producenter av liknande eller direkt jämförbara varor inom den importerande avtalsslutande statens territorium, eller

b) allvarliga störningar i en sektor av näringslivet eller svårigheter som kan yttra sig i

to this Agreement recognize that during the first five years after the entry into force of this Agreement Bulgaria may grant aid with a higher intensity than would be tolerated for EFTA States according to the criteria set out in Annex XI. The Joint Committee may, taking into account the economic situation of Bulgaria, decide on prolongation of the application of this provision.

4. The States Parties to this Agreement shall ensure transparency of state aid measures by exchanging information as provided in Annex XII.

5. If a State Party to this Agreement considers that a given practice is incompatible with the provisions of paragraph 1, it may take appropriate measures against this practice, which shall not be in excess of the injury caused by the practice, under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 25. Such measures shall not be contrary to the other international obligations of a State Party.

Article 20

Dumping

If an EFTA State finds that dumping within the meaning of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade is taking place in trade with Bulgaria, or if Bulgaria finds that dumping within this meaning is taking place in trade with an EFTA State, the State Party concerned may take appropriate measures against this practice in accordance with the Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade and with the procedures laid down in Article 25.

Article 21

Emergency action on imports of a particular product

Where any product is being imported in such increased quantities and under such conditions as to cause or threaten to cause:

(a) serious injury to domestic producers of like or directly competitive products in the territory of the importing State, Party to this Agreement, or

(b) serious disturbances in any sector of the economy or difficulties which could bring

en allvarlig försämring av det ekonomiska läget i en region,

får den berörda avtalslutande staten vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som fastställs i artikel 25.

Artikel 22

Strukturell anpassning

1. Särskilda åtgärder av begränsad varaktighet som avviker från bestämmelserna i artikel 4 får vidtas av Bulgarien i form av en höjning av tullarna.

2. Dessa åtgärder får endast hänföra sig till nyetablerade industriföretag eller till vissa industrisektorer, som är under omstrukturering eller som är utsatta för allvarliga svårigheter, särskilt där dessa svårigheter skapar avsevärda sociala problem.

3. Importtullar, som tillämpas i Bulgarien på varor som har sitt ursprung i EFTA-stater och som införs genom dessa åtgärder, får inte överstiga 25 % av importvärdet och de skall innehålla ett mått av preferens för varor som har sitt ursprung i EFTA-staterna. Det totala värdet av importen av varor som är underkastade dessa åtgärder får inte överstiga 15 % av den totala importen från EFTA-staterna av industriprodukter, enligt definitionen i artikel 2, under det senaste år för vilket statistik finns tillgänglig.

4. Dessa åtgärder tillämpas i högst fem år, om inte Blandade kommittén godkänner en längre period. Tillämpningen av dem skall upphöra senast vid utgången av övergångsperioden.

5. Sådana åtgärder får inte införas för en vara om mer än tre år har gått sedan alla tullavgifter och kvantitativa restriktioner eller avgifter eller åtgärder med motsvarande verkan med avseende på denna vara har avskaffats.

6. Bulgarien skall underrätta Blandade kommittén om varje särskild åtgärd som landet ämnar vidta och på begäran av EFTA-staterna skall, innan åtgärderna införs, överläggningar äga rum inom Blandade kommittén om dessa åtgärder och om de sektorer som berörs. När Bulgarien vidtar sådana åtgärder, skall Ungern lämna Blandade kommittén en tidsplan för avskaffandet av de tullar som införts med stöd av denna artikel. Tidsplanen skall avse en stegvis avveckling av dessa tullar med lika stora

about serious deterioration in the economic situation of a region,

the State Party concerned may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 25.

Article 22

Structural adjustment

1. Exceptional measures of limited duration which derogate from the provisions of Article 4 may be taken by Bulgaria in the form of increased customs duties.

2. These measures may only concern infant industries, or certain sectors undergoing restructuring or facing serious difficulties, particularly where these difficulties produce important social problems.

3. Customs duties on imports applicable in Bulgaria to products originating in the EFTA States introduced by these measures may not exceed 25% ad valorem and shall maintain an element of preference for products originating in the EFTA States. The total value of imports of the products which are subject to these measures may not exceed 15% of total imports of industrial products from the EFTA States, as defined in Article 2, during the last year for which statistics are available.

4. These measures shall be applied for a period not exceeding five years unless a longer duration is authorized by the Joint Committee. They shall cease to apply at the latest at the expiration of the transition period.

5. No such measures can be introduced in respect of a product if more than three years have elapsed since the elimination of all duties and quantitative restrictions or charges or measures having an equivalent effect concerning that product.

6. Bulgaria shall inform the Joint Committee of any exceptional measures it intends to take and, at the request of the EFTA States, consultations shall be held in the Joint Committee on such measures and the sectors to which they apply before they are applied. When taking such measures Bulgaria shall provide the Joint Committee with a schedule for the elimination of the customs duties introduced under this Article. This schedule shall provide for a phasing out of these duties

årsrater, med början senast två år efter det att tullarna togs i bruk. Blandade kommittén kan besluta om en avvikande tidtabell.

Artikel 23

Reexport och allvarliga bristsituationer

När uppfyllandet av bestämmelserna i artiklarna 7 och 9 leder till

a) reexport till ett tredje land mot vilket den exporterande avtalsslutande staten, för varan i fråga, upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder eller avgifter med motsvarande verkan, eller

b) en allvarlig bristsituation, eller hot där- om, för en vara av väsentlig betydelse för den exporterande avtalsslutande staten,

och när de ovan angivna förhållandena orsakar eller sannolikt kan orsaka betydande svårigheter för den exporterande avtalsslutande staten, får denna vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt det förfarande som fastställs i artikel 25. Åtgärderna skall vara icke-diskriminerande och upphävas när omständigheterna inte längre motiverar att de bibehålls.

Artikel 24

Betalningsbalanssvårigheter

1. När en EFTA-stat eller Bulgarien är i eller överhängande hotas av allvarliga svårigheter beträffande sin betalningsbalans får EFTA-staten respektive Bulgarien i enlighet med villkoren i Allmänna tull- och handelsavtalet införa restriktiva handelsåtgärder, vilka tillämpas under en begränsad tid och i den utsträckning som är nödvändig för att återställa betalningsbalansen. Åtgärderna skall gradvis avvecklas när villkoren för betalningsbalansen förbättras och avskaffas när situationen inte längre motiverar dem. EFTA-staten respektive Bulgarien skall omedelbart underrätta de övriga avtalsslutande staterna och Blandade kommittén om införandet av åtgärderna och, när detta är möjligt, om en tidsplan för deras avveckling.

2. De avtalsslutande parterna skall dock sträva efter att undvika att införa handelsbegränsande åtgärder i betalningsbalanssyfte.

starting at the latest two years after their introduction, at equal annual rates. The Joint Committee may decide on a different schedule.

Article 23

Re-export and serious shortage

Where compliance with the provisions of Articles 7 and 9 leads to:

(a) re-export towards a third country against which the exporting State, Party to this Agreement, maintains for the product concerned quantitative export restrictions, export duties or measures or charges having equivalent effect; or

(b) a serious shortage, or threat thereof, of a product essential to the exporting State Party to this Agreement;

and where the situations referred to above give rise or are likely to give rise to major difficulties for the exporting State Party, that State Party may take appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 25. The measures shall be non-discriminatory and be eliminated when conditions no longer justify their maintenance.

Article 24

Balance of payments difficulties

1. Where an EFTA State or Bulgaria is in serious balance of payments difficulties, or under imminent threat thereof, the EFTA State or Bulgaria, as the case may be, may, in accordance with the conditions established under the General Agreement on Tariffs and Trade, adopt trade restrictive measures, which shall be of limited duration and may not go beyond what is necessary to remedy the balance of payments situation. The measures shall be progressively relaxed as balance of payments conditions improve and they shall be eliminated when conditions no longer justify this maintenance. The EFTA State or Bulgaria, as the case may be, shall inform the other States, Parties to this Agreement, and the Joint Committee forthwith of their introduction and, whenever practicable, of a time schedule for their removal.

2. The States, Parties to this Agreement, shall, nevertheless, endeavour to avoid the imposition of restrictive measures for balance of payments purposes.

Artikel 25

Förfarande för tillämpning av skyddsåtgärder

1. Innan förfarandet för tillämpning av skyddsåtgärder enligt följande stycken i denna artikel inleds, skall de avtalsslutande staterna bemöda sig om att lösa alla tvister mellan sig genom direkt samråd och informera de andra avtalsslutande staterna om detta.

2. Utan att inverka på stycke 6 i denna artikel skall en avtalsslutande stat som avser att tillgripa skyddsåtgärder omedelbart underrätta de andra avtalsslutande staterna och Blandade kommittén om detta samt tillhandahålla all relevant information. Samråd mellan de avtalsslutande staterna skall utan dröjsmål äga rum i Blandade kommittén för att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

3. a) I fråga om artiklarna 18 och 19 skall de berörda avtalsslutande staterna lämna Blandade kommittén all hjälp som behövs för en undersökning av saken och, om lämpligt, undanröja det påtalade förfarandet. Om den avtalsslutande staten i fråga inte undanröjt det påtalade förfarandet inom den tidsfrist som fastställts av Blandade kommittén, eller om Blandade kommittén inte lyckas med att åstadkomma en överenskommelse, eller inom tre månader från det att samråd inom kommittén har begärts, får den berörda avtalsslutande staten vidta lämpliga åtgärder för att komma till rätta med de svårigheter som följer av det påtalade förfarandet.

b) I fråga om artiklarna 20, 21 och 23 skall Blandade kommittén undersöka saken eller situationen och den får fatta det beslut som behövs för att undanröja de svårigheter som den avtalsslutande staten i fråga har underrättat om. Om det inom trettio dagar från det att ärendet hänskjutits till Blandade kommittén inte har fattats något beslut, får den berörda avtalsslutande staten vidta de åtgärder som krävs för att rätta till situationen.

c) I fråga om artikel 30 skall den avtalsslutande staten i fråga förse Blandade kommittén med all relevant information som behövs för en grundlig utredning av situationen i syfte att söka en gemensamt godtagbar lösning. Om Blandade kommittén misslyckas med att nå en sådan lösning, eller om tre månader har gått

Article 25

Procedure for the application of safeguard measures

1. Before initiating the procedure for the application of safeguard measures set out in the following paragraphs of the present Article, the States Parties to this Agreement shall endeavour to solve any differences between them through direct consultations, and inform the other States Parties to this Agreement thereof.

2. Without prejudice to paragraph 6 of the present Article, a State, Party to this Agreement, which considers resorting to safeguard measures shall promptly notify the other States Parties and the Joint Committee thereof and supply all relevant information. Consultations between the States Parties to this Agreement shall take place without delay in the Joint Committee with a view to finding a commonly acceptable solution.

3. (a) As regards Articles 18 and 19, the States Parties concerned shall give to the Joint Committee all the assistance required in order to examine the case and, where appropriate, eliminate the practice objected to. If the State Party in question fails to put an end to the practice objected to within the period fixed by the Joint Committee or if the Joint Committee fails to reach an agreement after consultations, or after three months following referral for such consultations, the State Party concerned may adopt the appropriate measures to deal with the difficulties resulting from the practice in question.

(b) As regards Articles 20, 21 and 23, the Joint Committee shall examine the case or the situation and may take any decision needed to put an end to the difficulties notified by the State Party concerned. In the absence of such a decision within thirty days of the matter being referred to the Joint Committee, the State Party concerned may adopt the measures necessary in order to remedy the situation.

(c) As regards Article 30, the State Party concerned shall apply the Joint Committee with all relevant information required for a through examination of the situation with a view to seeking a commonly acceptable solution. If the Joint Committee fails to reach such a solution or a period of three months has

från dagen för underrättelsen, får den berörda avtalsslutande staten vidta lämpliga åtgärder.

4. De andra avtalsslutande staterna och Blandade kommittén skall omedelbart underrättas om de skyddsåtgärder som vidtagits. Åtgärdernas omfattning och varaktighet skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att rätta till det förhållande som motiverade deras tillämpning, och de skall inte gå utöver den skada som orsakats av förfarandet eller svårigheten i fråga. I första hand skall sådana åtgärder vidtas som medför den minsta störningen i tillämpningen av avtalet. Åtgärder som Bulgarien vidtar mot ett förfarande eller en underlåtenhet från en EFTA-stats sida får endast påverka handeln med denna stat. Åtgärder mot ett förfarande eller en underlåtenhet från Bulgariens sida får vidtas endast av den eller de EFTA-stater vilkas handel berörs av förfarandet eller underlåtenheten i fråga.

5. Vidtagna skyddsåtgärder skall bli föremål för regelbundna samråd i Blandade kommittén, i syfte att snarast möjligt mildra och ersätta eller upphäva dem.

6. När exceptionella förhållanden, som kräver omedelbart ingripande, gör en föregående undersökning omöjlig, får den berörda avtalsslutande staten i de situationer som avses i artiklarna 20, 21 och 23, och i situationer där statsstödet har direkt och omedelbar effekt på handeln mellan de avtalsslutande staterna, utan dröjsmål vidta de förebyggande och provisoriska åtgärder som är absolut nödvändiga för att rätta till situationen. Åtgärderna skall utan dröjsmål meddelas och samråd mellan de avtalsslutande staterna skall så snart som möjligt äga rum i Blandade kommittén.

Artikel 26

Undantag av säkerhetsskäl

Ingenting i detta avtal skall hindra en avtalsslutande stat från att vidta åtgärder som den anser nödvändiga

a) för att hindra att sådan information avslöjas som strider mot dess väsentliga säkerhetsintressen,

b) för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen eller för att uppfylla internationella förpliktelser eller genomföra nationell politik,

i) som hänför sig till handel med vapen, ammunition och krigsmateriel, förutsatt att

elapsed from the date of notification, the State Party concerned may take appropriate measures.

4. The safeguard measures taken shall be notified immediately to the other States Parties and to the Joint Committee. They shall be restricted with regard to their extent and to their duration to what is strictly necessary in order to rectify the situation giving rise to their application and shall not be in excess of the injury caused by the practice or the difficulty in question. Priority shall be given to such measures as will least disturb the functioning of the Agreement. The measures taken by Bulgaria against an action or an omission of an EFTA State may only affect the trade with that State. The measures taken against an action or an omission of Bulgaria may be only taken by that or those EFTA States the trade of which is affected by the said action or omission.

5. The safeguard measures taken shall be the object of regular consultations within the Joint Committee with a view to their relaxation, substitution or abolition as soon as possible.

6. Where exceptional circumstances requiring immediate action make prior examination impossible, the State Party concerned may, in the cases of Articles 20, 21 and 23 and in cases of state aid having a direct and immediate incidence on trade between the States Parties, apply forthwith the precautionary and provisional measures strictly necessary to remedy the situation. The measures shall be notified without delay and consultations between the States Parties to this Agreement shall take place as soon as possible within the Joint Committee.

Article 26

Security exceptions

Nothing in this Agreement shall prevent a State, Party to this Agreement, from taking any measures which it considers necessary:

(a) to prevent the disclosure of information contrary to its essential security interests;

(b) for the protection of its essential security interests or for the implementation of international obligations or national policies

(i) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war, provided that such

dessa åtgärder inte skadar konkurrensvillkoren för varor som inte är avsedda speciellt för militära ändamål, och till sådan handel med andra varor, material och tjänster som bedrivs direkt eller indirekt i syfte att täcka behoven vid en militär anläggning, eller

ii) som hänför sig till förbud mot spridning av biologiska och kemiska vapen, kärnvapen eller andra nukleära explosiva anordningar, eller

iii) som vidtas i krigstid eller vid annan allvarlig internationell spänning som utgör krigshot.

Artikel 27

Blandade kommittén

1. Genomförandet av detta avtal skall övervakas och administreras av den Blandade kommitté som upprättats i enlighet med Genève-deklarationen.

2. För att säkerställa en riktig tillämpning av avtalet skall de avtalsslutande staterna utbyta upplysningar och, på begäran av en avtalsslutande stat, samråda inom Blandade kommittén. Kommittén skall se över möjligheterna till fortsatt avveckling av handelshindren mellan EFTA-staterna och Bulgarien.

3. Blandade kommittén får besluta i de fall som föreskrivs i detta avtal. I andra frågor får kommittén avge rekommendationer.

Artikel 28

Blandade kommitténs arbetsordning

1. För att säkerställa en riktig tillämpning av detta avtal skall Blandade kommittén sammanträda när det är nödvändigt, dock minst en gång om året. Varje avtalsslutande stat får begära att möte hålls.

2. Blandade kommittén skall uttala sig enhälligt.

3. Om en representant för en avtalsslutande stat har godtagit ett beslut i Blandade kommittén med förbehåll för att de konstitutionella kraven måste uppfyllas, skall beslutet träda i kraft, om inte något senare datum anges, den dag då den avtalsslutande staten meddelar att förbehållet hävts.

4. För detta avtals syfte skall Blandade

measures do not impair the conditions of competition in respect of products not intended for specifically military purposes, and to such traffic in other goods, materials and services as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment; or

(ii) relating to the non-proliferation of biological and chemical weapons, nuclear weapons or other nuclear explosive devices; or

(iii) taken in time of war or serious international tension constituting threat of war.

Article 27

The Joint Committee

1. The implementation of this Agreement shall be supervised and administered by the Joint Committee established under the Geneva Declaration.

2. For the purpose of the proper implementation of the Agreement, the States, Parties to this Agreement, shall exchange information and, at the request of any State Party to this Agreement, shall hold consultations within the Joint Committee. The Joint Committee shall keep under review the possibility of further removal of the obstacles to trade between the EFTA States and Bulgaria.

3. The Joint Committee may take decisions in the cases provided for in this Agreement. On other matters the Joint Committee may make recommendations.

Article 28

Procedures of the Joint Committee

1. For the proper implementation of this Agreement the Joint Committee shall meet whenever necessary but at least once a year. Each State, Party to this Agreement, may request that a meeting be held.

2. The Joint Committee shall act by common agreement.

3. If a representative in the Joint Committee of a State, Party to this Agreement, has accepted a decision subject to the fulfilment of constitutional requirements, the decision shall enter into force, if no later date is contained therein, on the day the lifting of the reservation is notified.

4. For the purpose of this Agreement the

kommittén anta sin arbetsordning som bland annat skall innehålla bestämmelser rörande sammankallande av möten, val av ordförande och dennes mandatperiod.

5. Blandade kommittén får besluta att uppätta de underkommittéer och arbetsgrupper som den anser nödvändiga för att biträda den vid fullgörandet av dess uppgifter.

Artikel 29

Utvecklingsklausul

1. När en avtalslutande stat anser att det skulle ligga i de avtalslutande staternas ekonomiers intresse att utveckla och fördjupa de förbindelser som upprättas genom detta avtal genom att utvidga dem till områden som inte täcks av avtalet, skall den avtalslutande staten till de avtalslutande staterna överlämna en begäran med angivande av skäl. De avtalslutande staterna får uppdra åt Blandade kommittén att pröva denna begäran och att, i förekommande fall, avge rekommendationer till dem, i synnerhet i syfte att inleda förhandlingar.

2. De avtal som följer av förfarandet enligt stycke 1 skall bli föremål för ratifikation eller godkännande av de avtalslutande staterna i enlighet med deras egna förfaranden.

Artikel 30

Fullgörande av förpliktelser

1. De avtalslutande staterna skall vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att detta avtals syften uppnås och förpliktelserna enligt avtalet fullgörs.

2. Om en EFTA-stat anser att Bulgarien, eller om Bulgarien anser att en EFTA-stat har försummat att fullgöra en förpliktelse enligt detta avtal, får den avtalslutande staten i fråga vidta lämpliga åtgärder på de villkor och enligt de förfaranden som fastställs i artikel 25.

Artikel 31

Bilagor och protokoll

Bilagorna och protokollen till detta avtal utgör en integrerande del av avtalet. Blandade kommittén kan besluta om ändringar i bilagorna och protokollen A, B och F.

Joint Committee shall adopt its rules of procedure which shall, inter alia, contain provisions for convening meetings and for the designation of the Chairman and his term of office.

5. The Joint Committee may decide to set up such sub-committees and working parties as it considers necessary to assist it in accomplishing its tasks.

Article 29

Evolutionary clause

1. Where a State, Party to this Agreement, considers that it would be useful in the interests of the economies of the States, Parties to this Agreement to develop and deepen the relations established by the Agreement by extending them to fields not covered thereby, it shall submit a reasoned request to the States, Parties to this Agreement. The States, Parties to this Agreement, may instruct the Joint Committee to examine this request and, where appropriate, to make recommendations to them, particularly with a view to opening negotiations.

2. Agreements resulting from the procedure referred to in paragraph 1 will be subject to ratification or approval by the States, Parties to this Agreement, in accordance with their own procedures.

Article 30

Fulfilment of obligations

1. The States, Parties to this Agreement, shall take all necessary measures to ensure the achievement of the objectives of the Agreement and the fulfilment of their obligations under the Agreement.

2. If an EFTA State considers that Bulgaria has, or if Bulgaria considers that an EFTA State has failed to fulfil an obligation under this Agreement, the State Party concerned may take the appropriate measures under the conditions and in accordance with the procedures laid down in Article 25.

Article 31

Annexes and Protocols

The Annexes and the Protocols to this Agreement are an integral part of it. The Joint Committee may decide to amend the Annexes, and Protocols A, B and F.

Artikel 32

Handelsförbindelser som regleras genom andra avtal

1. Detta avtal är tillämpligt på handelsförbindelser mellan å ena sidan de enskilda EFTA-staterna och å andra sidan Bulgarien, men inte på handelsförbindelserna mellan EFTA-staterna, om inte annat föreskrivs i detta avtal.

2. Avtalet mellan Finland och Bulgarien om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln, undertecknat den 26 april 1974, jämte ändringar (i det följande kallat "Finland-Bulgarien-avtalet") skall förbli i kraft tills det materiella innehållet i de ömsesidiga fördelar som genom det avtalet ges till dess parter helt har övertagits av detta avtal. När så har skett, upphävs Finland-Bulgarien-avtalet genom gemensamt beslut av Finland och Bulgarien. Alla åtgärder som behövs skall vidtas för att säkerställa att inga eftergifter indras genom upphävandet av Finland-Bulgarien-avtalet. De övriga avtalslutande staterna till det föreliggande avtalet skall omedelbart informeras om detta beslut och dessa åtgärder.

Inga eftergifter enligt Finland-Bulgarien-avtalet skall indras till följd av att detta avtal träder i kraft. Om en sådan risk uppstår, kommer Finland och Bulgarien att samråda omedelbart i syfte att avlägsna risken.

3. Bestämmelserna i artiklarna 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 och 29 i detta avtal skall äga motsvarande tillämpning på handeln mellan Finland och Bulgarien enligt Finland-Bulgarien-avtalet.

4. Särskilda bestämmelser om tillämpningen av denna artikel ingår i bilaga XIII.

Artikel 33

Tullunioner, frihandelsområden och gränshandel

Detta avtal skall inte utgöra hinder mot att tullunioner, frihandelsområden eller arrangemang om gränshandel bibehålls eller upprättas, i den mån dessa inte negativt påverkar den ordning för handeln som avses i detta avtal och särskilt reglerna rörande ursprung.

Article 32

Trade relations governed by other Agreements

1. This Agreement applies to trade relations between, on the one side, the individual EFTA States, and, on the other side, Bulgaria, but not to the trade relations between individual EFTA States, except if otherwise provided for in this Agreement.

2. The Agreement between Finland and Bulgaria on the Reciprocal Removal of Obstacles to Trade, signed on 26 April 1974, as amended (hereinafter referred to as the "Finland-Bulgaria Agreement"), shall remain in force until the substance of the mutual benefits granted by that Agreement to its Parties has been fully overtaken by the present Agreement. At that stage the Finland-Bulgaria Agreement will be terminated by a joint decision of Finland and Bulgaria. All necessary measures shall be taken in order to assure that no concessions are withdrawn through the termination of the Finland-Bulgaria Agreement. The other States, Parties to the present Agreement, will be informed of this decision and those measures without delay.

No concession given under the Finland-Bulgaria Agreement shall be withdrawn as a consequence of the entry into force of the present Agreement. If such a risk arises, Finland and Bulgaria will immediately consult each other in view of removing such a risk.

3. The provisions of Articles 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23 and 29 of the present Agreement shall also apply, mutatis mutandis, to trade between Finland and Bulgaria under the Finland-Bulgaria Agreement.

4. Specific rules on the implementation of this Article are contained in Annex XIII.

Article 33

Customs unions, free trade areas and frontier trade

This Agreement shall not prevent the maintenance or establishment of customs unions, free trade areas or arrangements for frontier trade to the extent that these do not negatively affect the trade regime and in particular the provisions concerning rules of origin provided for by this Agreement.

Artikel 34

Territoriell tillämpning

Detta avtal skall tillämpas på de avtalslutande staternas territorium.

Artikel 35

Ändringar

Andra ändringar i detta avtal än sådana som nämns i artikel 31, vilka godkänts av Blandade kommittén, skall underställas de avtalslutande staterna för godkännande och ändringarna träder i kraft om de godtagits av alla avtalslutande stater. Godkännandeinstrumenten skall deponeras hos depositarien.

Artikel 36

Anslutning

1. Varje stat som blir medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen får ansluta sig till detta avtal, under förutsättning att Blandade kommittén beslutar att godkänna anslutningen, som skall förhandlas fram mellan den anslutande staten och de berörda avtalslutande staterna, och på de villkor som anges i dess beslut. Anslutningsinstrumentet skall deponeras hos depositarien.

2. I fråga om en anslutande stat träder avtalet i kraft den första dagen i den tredje månaden efter det att anslutningsinstrumentet deponerades.

Artikel 37

Uppsägning och upphörande

1. Varje avtalslutande stat kan säga upp detta avtalet genom en skriftlig notifikation till depositarien. Uppsägningen träder i kraft sex månader efter den dag då notifikationen togs av depositarien.

2. Om Bulgarien säger upp avtalet, skall avtalet upphöra att gälla vid utgången av uppsägningsperioden, och om samtliga EFTA-stater säger upp det, skall det upphöra att gälla vid utgången av den sista uppsägningsperioden.

3. En EFTA-stat som frånträder konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen skall ipso facto samma dag som uppsägningen blir giltig upphöra att vara part i detta avtal.

Article 34

Territorial application

This Agreement shall apply to the territories of the States, Parties to this Agreement.

Article 35

Amendments

Amendments to this Agreement other than those referred to in Article 31 which are approved by the Joint Committee shall be submitted to the States, Parties to this Agreement, for acceptance and shall enter into force if accepted by all the States, Parties to this Agreement. The instruments of acceptance shall be deposited with the Depositary.

Article 36

Accession

1. Any State, becoming a Member of the European Free Trade Association, may accede to this Agreement, provided that the Joint Committee decides to approve its accession, to be negotiated between the acceding State and the States Parties concerned, on such terms and conditions as set out in that decision. The instrument of accession shall be deposited with the Depositary.

2. In relation to an acceding State, the Agreement shall enter into force on the first day of the third month following the deposit of its instrument of accession.

Article 37

Withdrawal and expiration

1. Each State, Party to this Agreement, may withdraw therefrom by means of a written notification to the Depositary. The withdrawal shall take effect six months after the date on which the notification is received by the Depositary.

2. If Bulgaria withdraws, the Agreement shall expire at the end of the notice period, and if all EFTA States withdraw it shall expire at the end of the latest notice period.

3. Any EFTA Member State which withdraws from the Convention establishing the European Free Trade Association shall ipso facto on the same day as the withdrawal takes effect cease to be a State, Party to this Agreement.

Artikel 38

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1993 för de signatärstater som före det har deponerat sina ratifikations- eller godkännandeinstrument hos depositarien, förutsatt att Bulgarien finns med bland de stater som deponerat sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument.

2. För en signatärstat som deponerar sitt ratifikations- eller godkännandeinstrument efter den 1 juli 1993, träder detta avtal i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att den deponerat sitt instrument, förutsatt att avtalet träder i kraft för Bulgariens del senast den dagen.

3. Varje signatärstat får redan vid tidpunkten för undertecknandet förklara att den under ett inledningsskede kommer att tillämpa avtalet provisoriskt, om avtalet inte kan träda i kraft i förhållande till den staten den 1 juli 1993, förutsatt att avtalet har trätt i kraft för Bulgariens del.

Artikel 39

Depositarie

Sveriges regering, som är depositarie för avtalet, skall underrätta samtliga stater som har undertecknat eller anslutit sig till detta avtal om deponeringen av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument, om ikraftträdandet av detta avtal, om avtalets upphörande och om varje uppsägning av detta avtal.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade ombud, undertecknat detta avtal.

Upprättat i Genève den 29 mars 1993 i ett enda originalexemplar på engelska språket, vilket skall deponeras hos Sveriges regering. Depositarien skall sända bestyrkta kopior till samtliga stater som undertecknat eller anslutit sig till avtalet.

(Underskrifter)

Article 38

Entry into force

1. This Agreement shall enter into force on 1 July 1993 in relation to those Signatory States which by then have deposited their instruments of ratification or acceptance with the Depositary, provided that Bulgaria is among the States that have deposited their instruments of ratification or acceptance.

2. In relation to a Signatory State depositing its instrument of ratification or acceptance after 1 July 1993, this Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the deposit of its instrument, provided that in relation to Bulgaria the Agreement enters into force at the latest on the same date.

3. Any Signatory State may already at the time of signature declare that, during an initial phase, it shall apply the Agreement provisionally, if the Agreement cannot enter into force in relation to that State by 1 July 1993, provided that in relation to Bulgaria the Agreement has entered into force.

Article 39

Depositary

The Government of Sweden, acting as Depositary, shall notify all States that have signed or acceded to this Agreement of the deposit of any instrument of ratification, acceptance or accession, as well as of the entry into force of this Agreement, of its expiry or of any withdrawal therefrom.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

DONE at Geneva, this 29th day of March 1993, in a single authentic copy in the English language which shall be deposited with the Government of Sweden. The Depositary shall transmit certified copies to all Signatory States and States acceding to this Agreement.

(Signatures)

(Översättning)

PROTOKOLL

**mellan Republiken Finland och Republiken
Bulgarien angående den behandling som
tillämpas på varor som ingår i kapitlen 1 till 24
i det harmoniserade systemet**

Republiken Finlands regering (i det följande
Finland) och Republiken Bulgarien regering (i
det följande Bulgarien),

som beaktar frihandelsavtalet mellan EFTA-
staterna och Bulgarien, som ingicks i Genève
den 29 mars 1993, (i det följande EFTA-
Bulgarien-avtalet),

som, inom ramen för sin nationella lant-
brukspolitik, önskar gynna en harmonisk ut-
veckling av handeln med lantbruksprodukter,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Finland skall slopa importtullar samt avgif-
ter med motsvarande verkan, och också kvan-
titativa restriktioner och åtgärder med motsva-
rande verkan, för varor med ursprung i Bulga-
rien, vilka upptas i bilaga I till detta protokoll,
om inte annat föreskrivs i detta protokoll.

Om prisutjämnande åtgärder, enligt EFTA-
konventionen eller en överenskommelse mellan
Finland och Europeiska gemenskaperna gäller
eller kommer att gälla för en vara som omfat-
tas av detta protokoll, har Finland rätt att vid
import eller export av denna vara tillämpa
prisutjämnande åtgärder på lantbruksråvara
som ingår i varan, på det sätt som bestäms i
artikel 2 i protokoll A till EFTA-Bulgarien-
avtalet.

Bulgarien skall slopa importtullar samt av-
gifter med motsvarande verkan, och också
kvantitativa restriktioner och åtgärder med
motsvarande verkan, för varor med ursprung i
Finland, vilka upptas i bilaga II till detta
protokoll, om inte annat föreskrivs i detta
protokoll.

Om prisutjämnande åtgärder, som tillämpas

PROTOCOL

**between the Republic of Finland and
the Republic of Bulgaria concerning the
treatment applicable to products falling within
Chapters 1 to 24 of the Harmonized System**

The Government of the Republic of Finland
(hereinafter called Finland) and the Govern-
ment of the Republic of Bulgaria (hereinafter
called Bulgaria),

Having regard to the Free Trade Agreement
between the EFTA States and Bulgaria done at
Geneva on 29.3.1993, (hereinafter referred to as
the EFTA-Bulgaria Agreement)

Desiring to foster, within the framework of
their national agricultural policies, the harmo-
nious development of trade in agricultural
products,

have agreed as follows:

Article 1

Finland shall abolish customs duties on
imports and any charges having equivalent
effect, as well as quantitative restrictions and
measures having equivalent effect, for products
originating in Bulgaria and included in Annex
I to this Protocol, unless otherwise provided
for in this Protocol.

If any product covered by this Protocol is or
will be subject to price compensation measures
according to the EFTA Convention or an
agreement between Finland and the European
Communities, Finland is entitled to apply,
upon import or export of the product, price
compensation measures on the agricultural raw
material incorporated in that product, as pro-
vided for in Article 2 of Protocol A to the
EFTA-Bulgaria Agreement.

Bulgaria shall abolish customs duties on
imports and any charges having equivalent
effect, as well as quantitative restrictions and
measures having equivalent effect, for products
originating in Finland and included in Annex
II to this Protocol, unless otherwise provided
for in this Protocol.

If any product covered by this Protocol will

av Bulgarien enligt Europaavtalet mellan Bulgarien och Europeiska gemenskaperna eller i enlighet med artikel 3 stycke 3 i protokoll A till EFTA-Bulgarien-avtalet, gäller för en vara som omfattas av detta protokoll, har Bulgarien rätt att vid import eller export av denna vara tillämpa prisutjämnande åtgärder på lantbruksråvaror som ingår i varan.

Finland och Bulgarien skall säkerställa ett de eftergifter som anges i detta protokoll och dess bilagor inte äventyras genom andra importåtgärder.

De avgifts- och skattesänkningar som parterna medger varandra skall inte omintetgöra tillämpningen av de handelspolitiska åtgärder som följer av GATT:s Uruguay-runda.

Gällande preferensmarginaler och nuvarande möjligheter till marknadstillträde skall bibehållas efter samråd mellan länderna. Samma princip skall gälla för eventuella partiella sänkningar av bastullarna till följd av Uruguay-rundan inom GATT.

Artikel 2

Ursprungsreglerna fastställs i bilaga III till detta protokoll.

Artikel 3

Handeln med förädlade lantbruksprodukter mellan Finland och Bulgarien skall, om inte annat föreskrivs i detta protokoll, regleras av bestämmelserna i protokoll A till EFTA-Bulgarien-avtalet samt dess tabeller II och VII.

Artikel 4

För att säkerställa att bestämmelserna i detta protokoll fungerar på rätt sätt skall parterna, på begäran av endera parten, hålla samråd i syfte att hitta en lösning på de problem som kan uppkomma inom ramen för befintliga gemensamma organ mellan Finland och Bulgarien.

Artikel 5

Om importen av en viss vara sker i sådana ökade kvantiteter eller på sådana villkor som innebär eller hotar att innebära

a) allvarlig skada för inhemska producenter av samma eller direkt konkurrerande varor på den importerande partens territorium, eller

b) allvarliga störningar på någon sektor av ekonomin eller svårigheter som kan yttra sig i

be subject to price compensation measures applied by Bulgaria according to the Europe Agreement between Bulgaria and the European Communities, or within the meaning of Article 3, para 3 of Protocol A to the EFTA-Bulgaria Agreement, Bulgaria is entitled to apply, upon import or export of the product, price compensation measures on the agricultural raw materials incorporated in that product.

Finland and Bulgaria shall ensure that the concessions specified in this Protocol and its Annexes are not compromised by other import measures.

The tariff and levy reductions granted by the Parties to each other shall not preclude the application of trade policy measures resulting from the GATT Uruguay Round.

Existing preference margins prior to these changes and current access opportunities shall be maintained after mutual consultations. The same principle shall apply in case of possible partial reductions of the basic duties resulting from the GATT Uruguay Round.

Article 2

Annex III to this Protocol lays down the rules of origin.

Article 3

Trade in processed agricultural products between Finland and Bulgaria shall be guided, unless otherwise provided for in the present Protocol, by the provisions of Protocol A to the EFTA-Bulgaria Agreement and Tables II and VII thereof.

Article 4

For the purpose of ensuring the proper functioning of the provisions of this Protocol the Parties shall hold consultations at the request of either Party, with a view of finding a solution to any problem which may arise within the framework of existing joint bodies between Finland and Bulgaria.

Article 5

Where any product is being imported in such increased quantities and under such conditions as to cause, or threaten to cause:

a) serious injury to domestic producers of like or directly competitive products in the territory of the importing Party, or

b) serious disturbances in any sector of the economy or difficulties which could bring

en allvarlig försämring av det ekonomiska läget i en region,

skall den berörda parten samråda med den andra parten. När dessa samråd slutförts eller då tre månader har gått från det att samråd begärdes, kan parten vidta lämpliga åtgärder.

När exceptionella förhållanden som kräver omedelbart ingripande gör en föregående undersökning omöjlig, får den berörda parten genast vidta de säkerhetsåtgärder som är absolut nödvändiga för att rätta till situationen. Åtgärderna skall utan dröjsmål meddelas och samråd mellan parterna skall äga rum så snart som möjligt.

När tillämpningen av detta protokoll leder till

a) reexport till ett tredje land mot vilket den exporterande staten, för varan i fråga, upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder eller avgifter med motsvarande verkan, eller

b) en allvarlig bristsituationen eller hot där- om för en vara av väsentlig betydelse för den exporterande avtalslutande staten,

och när de ovan angivna förhållandena orsakar eller sannolikt kan orsaka betydande svårigheter för den exporterande avtalslutande staten, får denna vidta lämpliga åtgärder enligt det förfarande som framgår av denna artikel.

Artikel 6

På begäran av endera parten skall parterna se över tillämpningsområdet för detta protokoll. I ljuset av resultatet av sådan översyn skall parterna, med beaktande av deras ömsesidiga intressen, besluta om åtgärder som syftar till ytterligare liberalisering.

Artikel 7

Detta protokoll träder i kraft samma dag som EFTA-Bulgarien-avtalet träder i kraft mellan Finland och Bulgarien. Om detta datum inte sammanfaller med ingången av ett kalenderår, skall de årliga importkvoterna i bilaga I och II tillämpas "pro rata temporis" det första året.

Protokoll nr 1, rörande regler för produkter hänförliga till kapitlen 1—24 i det harmoniserade systemet till avtalet mellan Finland och Bulgarien om ömsesidigt avvecklande av hindren för handeln, undertecknat den 26 april

about serious deterioration in the economic situation of a region,

the Party concerned shall consult with the other Party. Once these consultations have been concluded or a period of three months has elapsed from the date of the request, it may take appropriate measures.

Where exceptional circumstances requiring immediate action make prior examination impossible, the Party concerned may apply forthwith the precautionary measures strictly necessary to remedy the situation. The measures shall be notified without delay and consultations between the Parties shall take place as soon as possible.

Where the application of this Protocol leads to

a) re-export towards a third country against which the exporting State maintains for the product concerned quantitative export restrictions, export duties or measures or charges having equivalent effect; or

b) a serious shortage, or threat thereof, of a product essential to the exporting State Party to this Agreement;

and where the situation referred to above give rise or are likely to give rise to major difficulties for the exporting State Party, that State Party may take appropriate measures in accordance with the procedures laid down in this Article.

Article 6

The Parties will review, at the request of either Party, the scope of this Protocol. In the light of the results of these reviews the Parties will decide, taking into account mutual benefit, on measures aimed at further liberalisation.

Article 7

This Protocol shall enter into force on the same date as the EFTA-Bulgaria Agreement enters into force between Finland and Bulgaria. Should that date not coincide with the beginning of the calendar year, the annual import quotas referred to in Annexes I and II shall be applied pro rata temporis for the first year.

Protocol N. 1 concerning the treatment applicable to products falling within Chapters 1 to 24 of the Harmonized System in the Agreement between Finland and People's Republic of Bulgaria on the Reciprocal Removal of

1974, jämte ändringar, upphör att vara i kraft denna samma dag och ersätts av detta protokoll.

Artikel 8

Detta protokoll förblir i kraft så länge som parterna i protokollet är parter till EFTA-Bulgarien-avtalet.

Artikel 9

Detta protokoll och EFTA-Bulgarien-avtalet skall godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras egna konstitutionella förfaranden. Detta protokoll har upprättats i två exemplar på engelska språket, vilka båda texter har samma giltighet.

Upprättat i Genève den 29 mars 1993.

(Underskrifter)

Obstacles to Trade, signed on 26 April 1974, as amended, shall cease to be in force on the same day and will be replaced by this Protocol.

Article 8

This Protocol shall remain in force as long as the Parties to it are Parties to the EFTA-Bulgaria Agreement.

Article 9

This Protocol will be subject to approval by the Contracting Parties together with the EFTA-Bulgaria Agreement in accordance with their own constitutional procedures. This Protocol is drawn up in duplicate in the English language, both texts being equally authentic.

Done at Geneva on 29.3.1993.

(Signatures)

